Voorjaarsnota 2023

Inhoudsopgave

INLEIDING 5

PROGRAMMA'S 11

1. Burger en bestuur 12
2. Openbare ruimte 14
3. Ruimte, wonen, duurzaamheid en economie 18
4. Sociaal domein 24

Algemene dekkingsmiddelen 32
Overhead 35

PARAGRAFEN 37

A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 38

BIJLAGEN 42

1. Begrotingswijziging 43
2. Investeringsprognose 2024-2028 44
3. Incidentele baten en lasten 47
4. Voortgang budgetoverheveling 2022 48
5. Reserves 50
6. Overzicht lopende kredieten 51
7. Gemeenschappelijke regelingen 56

Inleiding

Voorwoord

In het coalitieakkoord 2022 – 2026 zijn de politiek-bestuurlijke ambities voor de nieuwe bestuursperiode vastgelegd. Ambities voor een duurzamere, socialere en veiligere gemeente Drimmelen.

Die ambities zijn in 2022 uitgewerkt in een collegewerkprogramma. Dit werkprogramma was vervolgens leidend voor het opstellen van de begroting 2023. De raad stelde die begroting in haar vergadering van 10 november vast, samen met de vertaling van ambities uit het coalitieakkoord in beleidswensen.

Het college geeft in de Voorjaarsnota 2023 aan waar de uitvoering of de financiering van beleid afwijkt van de begroting. Conform de Financiële Verordening is de Voorjaarsnota gebaseerd op de ontwikkelingen in het eerste kwartaal.

Gemeenten zijn in de meicirculaire door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gecompenseerd voor oplopende lonen en prijzen. In de Voorjaarsnota licht het college toe op welke wijze zij met deze en andere financiële effecten van de meicirculaire rekening heeft gehouden. Ook komen hierbij nog de lopende zaken als de personeelscapaciteit, stijgende prijzen, blijvende druk op de huisvesting en de uitvoerbaarheid van (lopende) projecten.

Het Rijk neemt ruim de tijd voor het inrichten van een nieuw model voor de financiering van provincies, gemeenten en waterschappen vanaf 2026. De financiële onzekerheid over de rijksbijdrage vanaf dat jaar en het al dan niet voortbestaan van de opschalingskorting houdt daarom de komende periode nog aan. Een gegeven dat het college mee zal wegen bij het aanbieden van de Kadernota 2024.

Harry Bakker,
Wethouder Financiën.

Samenvatting

Uitvoering van het beleid

Burger en bestuur

In de begroting 2023 is in navolging van het coalitieakkoord vastgelegd dat het college onderzoek zou doen naar de inzet van geavanceerde technieken om de veiligheid in Drimmelen verder te verbeteren. Het college heeft de raad in april met een brief geïnformeerd over de opzet van dat onderzoek en de inrichting van een pilot met cameratoezicht bij een carpoolplaats in Terheijden.

Digitalisering maakt gevarieerdere vormen van dienstverlening mogelijk. Met toepassing van meerdere kanalen en afgestemd op de behoeften van inwoners, ondernemers en organisaties. Het college verwacht dat zij haar nieuwe dienstverleningsconcept nog medio dit jaar op zal leveren.

Het college werkt aan een nieuwe participatieverordening. Een verordening met afspraken over het betrekken van belanghebbenden bij belangrijke initiatieven zoals de energietransitie of de opvang van spoedzoekers. Dorpsgericht werken zal in de nieuwe verordening worden ingebed.

De herbestemming van de Bernarduskerk als hét sociaal-cultureel centrum van Made zal eind dit jaar worden afgerond met de ingebruikname door Theek 5, Kibeo en stichting De Bernardus. Wel is voor de inrichting meer budget nodig, met name door de gestegen materiaalkosten en specifiekere wensen van de toekomstige gebruikers.

Samen met het dorp bereidt het college een visie op Lage Zwaluwe voor. Een visie op de bouw van woningen, de verkeersinfrastructuur en de beschikbaarheid van voorzieningen. In mei is de raad via leespost over dit onderwerp geïnformeerd. De visievorming op Wagenberg zal eind dit jaar worden gestart.

Openbare ruimte

Het gebied tussen Drimmelen en het Gat van de Ham leent zich voor recreatie en toerisme. Het college werkt aan een plan voor een dergelijke gebiedsontwikkeling, waarbij zij nadrukkelijk oog zal hebben voor behoud van de bestaande natuurwaarden. Samen met andere partijen onderzoekt de gemeente mogelijkheden om stil en duurzaam varen te stimuleren. Om overlast in onder meer de Biesbosch te verminderen, heeft het college eind vorig jaar een derde BOA aangesteld.

De aanleg van een bypass bij de Zoutendijk in Hooge Zwaluwe neemt een belangrijke plaats in het bestuursakkoord in. Op 8 juni heeft de raad ingestemd met een voorstel van het college voor de inrichting van de bypass en het (hoger dan voorziene) budget dat daarvoor nodig is.

Een eerste studie naar de aanleg van een rotonde ter hoogte van de Godfried Schalkenstraat-Haasdijk in Made wees uit dat er te weinig ruimte is voor het oorspronkelijke schetsontwerp. Het college onderzoekt nu alternatieve mogelijkheden voor een ontwerp waarin een veilige doorstroming van alle verkeersdeelnemers binnen de beschikbare ruimte centraal staat.

Voor wat betreft de herinrichting van de Zeggelaan in Terheijden studeert het college op mogelijkheden om een gedeeltelijke inrichting als 30 km-zone te combineren met voldoende groen en parkeervakken.

Na de oplevering van de Goeiestoepkesroutes in 2022 richt het college zich nu op het veiliger maken van fietsroutes naar scholen en sportverenigingen. De gemeente zal daar later dit jaar in Wagenberg mee beginnen. Haalbaarheidsonderzoeken naar de aanleg van snelfietspaden naar Breda en Oosterhout lopen vertraging op doordat de vacature

Projectleider Verkeer nog niet konden worden ingevuld.

Het verzwaren van de dijken langs rivier de Mark is gestart. Er vindt intensief overleg plaats met de provincie en het waterschap over de kademuur, de compensatie van bomen en de ruimtelijke kwaliteit. Het geplande oplevermoment is april 2024, waarna de omliggende openbare ruimte opnieuw zal worden ingericht.

Drimmelen bouwt natuurinclusief. Nieuwbouwwijken zijn duurzaam ingericht en hebben minimaal 50 m2 groen per woning die verschillende insectenminnende beplanting bevatten. De nieuwe woonwijk E-veld in Terheijden is daar een goed voorbeeld van. Nu de formatie voor Klimaat en Biodiversiteit ingevuld is kan het plan van aanpak voor het vergroten van de biodiversiteit geactualiseerd worden. We doen dat met onze partners Platform Kiemkracht en de Madese natuurvrienden. Vooruitlopend daarop voerden we een aantal pilots uit om de diversiteit op gazons en gras te vergroten. We verkennen de mogelijkheden om de boten in de Biesbosch te verduurzamen. Over stil en duurzaam varen loopt momenteel overleg tussen de SOK gemeenten en met HISWA/RECRON. Daarbij wordt onder meer onderzocht of er subsidiemogelijkheden zijn om stil en duurzaam varen te stimuleren.

Ruimte, wonen, duurzaamheid en economie

Bij het vaststellen van het programma Wonen in maart 2022, besloot de raad tot de bouw van 200 woningen per jaar in de periode 2022 – 2025. Deze ambitie is overgenomen in het coalitieakkoord en de begroting. In haar halfjaarlijkse brief van maart dit jaar heeft het college de raad geïnformeerd over de woningbouwprojecten die in 2023 zijn gestart en nog zullen starten. Maar ook welke voorbehouden er op dit moment zijn t.a.v. bijvoorbeeld het beperkt aantal eigen grondposities, het stikstofdossier, hogere bouwkosten en het personeelstekort in de bouw.

Het college onderzoekt verder de haalbaarheid van een Ecowijk op de locatie Lageweg in Terheijden; zij is in afwachting van de uitkomsten van een verkeerstelling. Dezelfde locatie is in de ogen van het college ook geschikt voor het plaatsen van tiny houses, net zoals dat geldt voor Lage Zwaluwe West en de Ligne in Made.

De Baroniegemeenten hebben gezamenlijk afspraken gemaakt over de opvang van Oekraïense ontheemden, statushouders en asielzoekers. Het college heeft de raad daarover in april per brief ingelicht. Kern is dat de gemeente ruim 100 Oekraïense ontheemden op gehuurde locaties opvangt, terwijl er daarnaast ca. 50 Oekraïense ontheemden door particulieren worden opgevangen. Verder verwacht het college te kunnen gaan voldoen aan de taakstelling van het Rijk om 51 statushouders op te vangen.

Voor wat betreft de huisvesting van asielzoekers laat het college onderzoek doen naar twee daarvoor geschikte locaties, locaties waar 50 tot 75 mensen kunnen worden opgevangen. Het college verwacht binnen afzienbare tijd drie inwonersavonden voor de inwoners van Made en Drimmelen, Wagenberg en Terheijden en Hooge en Lage Zwaluwe te kunnen gaan organiseren.

De duurzaamheidsambities van de gemeente zijn uitgewerkt in de ‘big five’: energietransitie, duurzaam ondernemen, circulariteit, klimaatadaptatie, natuur en biodiversiteit en duurzame mobiliteit. De gemeente is bezig om een breed en samenhangend uitvoeringsplan op te stellen.

De Raad van State heeft in 2022 het besluit van de gemeente herroepen om de aanleg van een zonneveld in de Bergen (Terheijden) door het Traais Energie Collectief toe te staan. Het college heeft daarop een deskundig en onafhankelijk bureau opdracht gegeven om alle destijds ingediende aanvragen voor de aanleg van een zonneveld opnieuw te beoordelen. Het college zal dit dossier op 4 juli aan de raad voorleggen.

In het coalitieakkoord en de begroting wordt stil gestaan om bedrijfsterreinen aan de Thijssenweg en de Brieltjenspolder in Made en de Louisepolder in Lage Zwaluwe te creëren of uit te bouwen. Inmiddels is het college aangevangen met het in beeld brengen van de mogelijkheden voor uitbreiding van het bedrijfsterrein aan de Thijssenweg. Omdat het gaat over uitbreiding in landelijk gebied is er afstemming met de provincie nodig.

Het Rijk heeft recent 25 miljoen euro vrijgemaakt voor een landelijke aanpak van de stikstofproblematiek. Helaas lijkt een landbouwakkoord nog niet in de maak en is er nog geen zicht op de vorming van een coalitie binnen Provinciale Staten van Noord-Brabant. Dit staat de lokale gesprekken over een duurzame ontwikkeling van het buitengebied met ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven in de weg.

Het Beverpad kan naar Lage Zwaluwe worden doorgetrokken. De gemeente heeft overeenstemming bereikt met een pachter van gronden. Medio dit jaar zal het college een besluit nemen over de precieze uitwerking en bewoners zullen over de uitvoering geïnformeerd worden.

Het onderzoek naar een veerverbinding tussen Drimmelen, Altena en Geertruidenberg wordt in het tweede kwartaal opgeleverd. Het voetveer van Drimmelen naar de Biesbosch zal waarschijnlijk in juli in de vaart gaan.

Sociaal domein

Het binnenklimaat van de scholen in Drimmelen moet verbeteren. In een zogeheten Frisse school is er niet alleen aandacht voor luchtkwaliteit maar ook voor energie, temperatuur, licht en geluid. Eind schooljaar 2025-2026 moeten alle scholen in ieder geval aan Frisse Scholen-niveau B (goed) voldoen. Het onderzoek daarvoor start in het tweede kwartaal en zal eind dit jaar afgerond zijn.

Het college wil het Dongemond College tot minimaal 2040 voor de gemeente behouden. Nog dit jaar laat het college een studie doen naar de wijze waarop dit plaats kan gaan vinden, waarna het Dongemond College zelf de mogelijkheden na zal gaan om uit te breiden met een bovenbouw voor de Havo en een Vwo-programma.

Met haar brief van 23 maart informeerde het college de raad over de ontwikkelingen rondom de nieuwbouw van IKC De Stuifhoek. Nog in het tweede kwartaal zal het eerste ontwerp van het bestemmingsplan gereed zijn, met de bedoeling om het definitieve plan eind dit jaar door de raad vast te laten stellen.

In het coalitieakkoord is bepaald dat alle jongeren minimaal een startkwalificatie behalen. Het Regionaal Bureau Leren (RBL) heeft hier een belangrijke rol in. Op dit moment is de werkdruk bij het RBL echter zo hoog, dat er te weinig ruimte voor de preventieve taken is.

Het CJG heeft te kampen met oplopende wachttijden. De oorzaken lopen uiteen van een succesvolle, drempelverlagende inzet op scholen tot langdurig ziekteverzuim van enkele medewerkers. Het CJG neemt intern maatregelen om de wachttijden terug te dringen.

In het eerste kwartaal was in de gehele regio West-Brabant Oost sprake van een stijging van de kosten voor de jeugdzorg. In het geval van Drimmelen was de indexering van de tarieven hoger dan begroot – zie hiervoor ook de raadsbrief van 21 maart - en was er meer vraag naar ambulante zorg. Het college heeft hierop geanticipeerd door al een deel van de hogere jaarprognose in haar Voorjaarsnota op te nemen en het restant van die hoger ingeschatte jaarkosten in de risicoparagraaf te verwerken.

De werkgroep Drimmelen Verbindt gaat onderzoek doen naar de behoeften van eenzame

(oudere) inwoners, zodat aanknopingspunten worden gevonden om de eenzaamheid onder inwoners van Drimmelen te verminderen. De uitdaging waar de werkgroep voor staat is het vinden van deze specifieke groep inwoners.

In het Gezond en Actief Leven Akkoord hebben het ministerie van VWS, de VNG, Zorgverzekeraars Nederland en GGD GHOR Nederland afspraken gemaakt om samen te werken aan meer gezondheid, preventie en een sterke sociale basis. Vanuit dit GALA zijn middelen beschikbaar gesteld voor het continueren van de pilot Huiskamers.
De gemeente stelt op korte termijn beleid op voor de juiste besteding van die middelen.

Het coalitieakkoord gaat uit van een inclusieve en toegankelijke samenleving.
De afgelopen periode is met ervaringsdeskundigen aandacht besteed aan gastlessen op basisscholen, mystery guests en beleefactiviteiten voor de gemeentelijke organisatie. De komende tijd organiseren we beleefdagen voor inwoners en zorgen we voor verbinding met onze partners in de gemeente.

Een bredere maatschappelijke inzet van sportaccommodaties is onderwerp van onderzoek. Dat onderzoek zal door een extern bureau worden uitgevoerd.

Financiering

De uitvoering van het beleid in het eerste kwartaal vergt een financiële bijstelling van het resultaat over 2023 maar ook van toekomstige jaren. De volgende tabel laat zien dat hogere energiekosten, hogere bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen, hogere kosten voor de jeugdzorg, een groter beroep op WMO-voorzieningen, hogere rentelasten, een lagere uitkering uit het Gemeentefonds en hogere loonkosten door de nieuwe CAO voor dat nadelige effect zorgen. Dit effect wordt enigszins gecompenseerd door hogere legesopbrengsten uit het afgeven van omgevingsvergunningen, een lagere bijdrage aan het regionaal organiseren van beschermd wonen en de vrijval van een budget voor de invoering van de Wet open overheid. Een groot deel van de hogere kosten is terug te leiden naar inflatie en dan met name gestegen loonkosten.

Veel van de nadelen zijn structureel van aard en beïnvloeden daarmee het meerjarig resultaat. Tabel 2 laat zien dat voor 2023 het oorspronkelijk positieve exploitatieresultaat (€ 217.000) en positieve structureel resultaat (€ 440.000) omslaat naar een negatief resultaat waarin sprake is van een structureel tekort (€ 1.637.000). Het toch al negatieve saldo van de latere jaren 2026 en 2027 worden door deze structurele effecten verder negatief. De negatieve resultaten voor 2026 en 2027 zijn een landelijk beeld en onderwerp van gesprek tussen gemeenten en Rijk. In de kadernota zullen we daar nader op in gaan.

Tabel 1. Grote financiële afwijkingen

Meerjarenperspectief													
Nr.	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Prg.	2023		2024		2025		2026		2027	
1	Gemeenschappelijke regelingen (rek. 2022 / begroting 2023 en 2024 e.v.)	Div.	-1	N	-491	N	-487	N	-486	N	-527	N
2	Hogere energielasten	Div.	-310	N	-169	N	-80	N	-80	N	-80	N
3	Personeellasten	Div.	-78	N	-78	N	-78	N	-78	N	-78	N
4	Kapitaallasten (lopende kredieten / investeringsprognose incl. indexering)	Div.	-32	N	-34	N	-34	N	-34	N	-34	N
5	Ontwikkeling van de Griffie (raadsbesluit 11 mei)	1	-80	N	-161	N	-161	N	-161	N	-161	N
6	Onderhoud openbaar groen en bermen / watergangen (areaaluitbr. / indexering)	2	-100	N	-100	N	-100	N	-100	N	-100	N
7	Riool-/afvalstoffenheffing (toerekening van kosten)	2, 3	73	V	11	V	5	V	5	V	5	V
8	Omgevingsvergunning: legesopbrengsten	3	311	V	375	V	394	V	394	V	394	V
9	Bestemmingsplan De Schakel Drimmelen (raadsbesluit 11 mei)	3	50	V								
10	Jeugdzorg	4	-715	N	-684	N	-371	N	-371	N	-371	N
11	WMO	4	109	V	146	V	-164	N	-164	N	-164	N
12	Peuterspeelzaal Drimmelen: subsidie	4	25	V	25	V	25	V	25	V	25	V
13	Juridische ondersteuning renovatie zwembaden / de Cour	4	-60	N								
14	Vrijval budget Wet Open Overheid (WOO)	4	114	V								
15	Algemene uitkering	Alg.Dekk.	574	V	1.095	V	670	V	-98	N	901	V
16	Inhuur personeel	Alg.Dekk.	-500	N								
17	Nieuwe CAO	Alg.Dekk.	-500	N	-500	N	-500	N	-500	N	-500	N
18	Hogere rentelasten	Alg.Dekk.	-120	N								
19	Financieel Pakket: kosten server AS400, SAP, Pink	Alg.Dekk.	-12	N	-39	N	-9	N	-9	N	-9	N
20	Gemeenschappelijke regeling SVHB (raadsbesluit 8 juni)	Alg.Dekk.	-50	N								
	Diverse	*Div.*	*-103*	*N*	*23*	*V*	*-122*	*N*	*147*	*V*	*16*	*V*
Totaal			**-1.404**	**N**	**-581**	**N**	**-1.012**	**N**	**-1.511**	**N**	**-684**	**N**

Tabel 2. Meerjarenperspectief

Begroting (bedragen x € 1.000)		2023		2024		2025		2026		2027	
Vastgestelde begroting 2023	RB 10.11.2022	1.438	V	2.299	V	2.620	V	107	V	-1.062	N
Financiële gevolgen Najaarsnota 2022 (incl. amendementen)	RB 17.11.2022	-1.130	N	-486	N	-363	N	-403	N	-286	N
Raadsbesluit Huur en vervolgens aankoop sporthal De Rietgors Lage Zwaluwe	RB 02.03.2023	-90	N	-90	N	-90	N	-90	N	-90	N
Saldo vastgestelde begroting inclusief begrotingswijzigingen		217	V	1.723	V	2.166	V	-386	N	-1.438	N
Saldo incidentele baten en lasten		*223*	*L*								
Vastgesteld structureel begrotingssaldo		**440**	**V**	**1.723**	**V**	**2.166**	**V**	**-386**	**N**	**-1.438**	**N**

Voorjaarsnota (bedragen x € 1.000)		2023		2024		2025		2026		2027	
Voorjaarsnota: exploitatie	RV 13.07.2023	-1.324	N	-420	N	-851	N	-1.350	N	-523	N
Raadsbesluit Ontwikkeling van de Griffie	RB 11.05.2023	-80	N	-161	N	-161	N	-161	N	-161	N
Raadsbesluit Bestemingsplan De Schakel Drimmelen	RB 11.05.2023	50	V								
Raadsbesluit Extra krediet realiseren Bypass Zoutendijk	RB 08.06.2023										
Raadsbesluit Gemeenschappelijke regeling SVHB	RB 08.06.2023	-50	N								
Saldo financiële gevolgen Voorjaarsnota (inclusief raadsbesluiten)		-1.404	N	-581	N	-1.012	N	-1.511	N	-684	N
Saldo incidentele baten en lasten		*-1.592*	*B*	-	*B*	-	*B*	-	*B*	-	*B*
Effect Voorjaarsnota 2023 op structureel begrotingssaldo		-2.996	N	-581	N	-1.012	N	-1.511	N	-684	N
Structureel begrotingssaldo na besluitvorming Voorjaarsnota		**-2.556**	**N**	**1.142**	**V**	**1.155**	**V**	**-1.896**	**N**	**-2.122**	**N**

Programma's

1. Burger en bestuur

1.1 Burger en bestuur

Extra subsidie

Dit wordt in de 2e helft van 2023 opgepakt.

1.2 Dienstverlening en samenwerking met de inwoners

Geen afwijkingen te melden.

1.3 Levendige dorpen

Sociaal cultureel dorpshart Made

Eind 2023 zal de Bernarduskerk worden opgeleverd en in gebruik genomen door Theek 5, Kibeo en de Stichting De Bernardus die het Sociaal cultureel centrum gaan exploiteren. De inrichtingskosten voor het sociaal cultureel centrum, en dan met name voor de theaterzaal, vallen hoger uit dan geraamd. Een deel van die kosten wordt besteed aan het realiseren van een "WOW-factor", waarover de gemeenteraad een amendement heeft aangenomen.

Medio dit jaar zal ook met de bouw van de eerste koopwoningen (aan de Patronaatstraat) worden gestart. Hieraan voorafgaand zal een deel van het plangebied bouwrijp worden gemaakt. Eind 2023 zal ook, met oog op de ingebruikname van de Bernarduskerk, gestart worden met het woonrijp maken. Daarbij zal een deel van het Gaymansplantsoen al definitief worden (her)ingericht.

Visie Lage Zwaluwe

We zijn met een aantal betrokken mensen uit het dorp in gesprek over de aanpak voor de Dorpsvisie: hoe betrekken we het hele dorp, hoe organiseren we het proces en wat zijn onderwerpen voor in de Visie? Een gedragen aanpak en een goede samenwerking zijn de basis voor een gedragen Visie opgesteld met het hele dorp. Via de leespost is de gemeenteraad geïnformeerd over de voortgang.

Visie Wagenberg

We zijn op dit moment bezig met de visie Lage Zwaluwe. Het proces rond de visie Wagenberg zal eind dit jaar worden opgestart.

Deregulering en behoud bouwhal

Streven is dit in het 2e kwartaal op te pakken.

Financiële afwijkingen

Tabel 1.1. Overzicht financiële afwijkingen bestaand beleid

1. Burger en bestuur		2023		2024		2025		2026		2027	
Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)											
	Thema Veiligheid										
1	Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	155	V	103-	N	103-	N	103-	N	103-	N
	Thema Dienstverlening en samenwerking met de inwoners										
2	Dorpsvisie Wagenberg en Lage Zwaluwe: verschuiving naar Programma 3.	110	V								
3	Indexering & Uitbreiding Licenties software BRP	13-	N	13-	N	13-	N	13-	N	13-	N
4	Gemeenschappelijke regeling: Bijdrage apparaatskosten / Onderzoek & Ontwikkelfonds (RWB)	-	-	6-	N	11-	N	15-	N	15-	N
5	Ontwikkeling van de Griffie (raad 11 mei)	80-	N	161-	N	161-	N	161-	N	161-	N
6	Urenverschuiving handhaving (Boa's) van Programma 2	43-	N								
	Diversen	*15-*	*N*	*5-*	*N*	*3-*	*N*	*3-*	*N*	*7-*	*N*
Totaal Burger en Bestuur		113	V	288-	N	291-	N	295-	N	299-	N
Verschuiving tussen programma's											
2	Dorpsvisie Wagenberg en Lage Zwaluwe: verschuiving naar Programma 3.	110-	N								
6	Urenverschuiving handhaving (Boa's) van Programma 2	43	V								
	Diversen (meicirculaire)	6	V	6	V	6	V	6	V	6	V
Totaal verschuivingen tussen programma's		61-	N	6	V	6	V	6	V	6	V
Totaal 1. Burger en bestuur na dekking		52	V	281-	N	284-	N	289-	N	293-	N

Thema Veiligheid

1. Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant
Het voordeel in 2023 is ontstaan doordat het te verdelen resultaat over 2022 ad € 800.000 positief is verdeeld over de deelnemende gemeentes. Voor de gemeente Drimmelen betekende dit een uitkering van € 18.648. Verder is de egalisatiereserve kapitaallasten bij de resultaatbestemming 2022 opgeheven. Het gaat om een bedrag van € 8.700.000. Dit bedrag wordt terugbetaald aan de deelnemende gemeenten. Voor de gemeente Drimmelen betekende dit een uitkering van € 202.816. Het totale voordeel bedraagt € 221.464.

De vastgestelde beleidsbegroting 2023 is geactualiseerd. Met name de nieuwe CAO zorgt voor een toename in de bijdrage van de gemeente Drimmelen van € 67.000 nadeel voor 2023.

De begroting 2024 is opgesteld met inachtneming van de vastgestelde begrotingskaders vanuit de kaderbrief 2024. Dit zorgt voor een toename van de bijdrage van de gemeente Drimmelen van € 103.000 nadeel voor 2024 en verder.

Thema Dienstverlening en samenwerking met de inwoners

2. Dorpsvisie Wagenberg en Lage Zwaluwe: verschuiving naar Programma 3.
In het kader van de BBV-voorschriften dienen deze kosten verantwoord te worden op taakveld Ruimtelijke ordening.

3. Indexering & Uitbreiding Licenties software BRP
In verband met de contractuele indexering en de uitbreiding van de licenties zijn de kosten gestegen met € 13.000.

4. Gemeenschappelijke regeling: Bijdrage apparaatskosten / Onderzoek & Ontwikkelfonds (RWB)
De bijdrage valt voornamelijk hoger uit door de toegepaste indexering van de gemeenschappelijke regeling.

5. Ontwikkeling van de Griffie
In de gemeenteraad van 11 mei is de ontwikkeling van de griffie behandeld. De financiële verwerking ervan vind plaats in de Voorjaarsnota 2023.

Diverse

6. Urenverschuiving handhaving (BOA's) van Programma 2.
In het kader van de BBV-voorschriften dienen alle uren van de BOA's verantwoord te worden op taakveld Openbare orde (toezicht en handhaving).

2. Openbare ruimte

2.1 Natuur en Groen

Verminderen overlast

Ondanks dat het cluster veiligheid weer over 3 boa's beschikt, is de capaciteit nog niet optimaal. De werkvoorraad is te hoog voor de beschikbare capaciteit. Hierdoor moeten er prioriteiten worden gesteld en krijgen niet alle taken waaronder verkeersoverlast de gewenste aandacht.

2.2 Verkeer en inrichting openbare ruimte

Realisatie bypass Zoutendijk

We maken duidelijke vorderingen met het realiseren van dit grote project. We moeten nog extra energie steken in het aankopen van de percelen voor natuurcompensatie en de spoorwegovergang. Dit is nodig om de laatste onderdelen van het bestemmingsplan af te ronden. De kosten voor het realiseren stijgen fors. In mei 2023 informeerden we de raad over de planning, risico's en kreeg inzicht in de kosten. De raad beslist in juni 2023 over het extra krediet.

Rotonde Godfried Schalckenstraat

Het doel is om een veilige rotonde aan te leggen. Als we een grote rotonde aan willen leggen met gescheiden fietspaden, is er in het gebied ruimte tekort. Daarom werken we nu aan een goed en veilig ontwerp binnen de beschikbare ruimte.

Reconstructie Zeggelaan

De geplande herinrichting van de Zeggelaan in Terheijden vraagt naast een evenwichtige keuze in aanleg van groen en parkeervakken ook een overweging om deels in te richten als een erftoegangsweg 30 (km/uur).

Veiligere fietsroutes

We hebben een projectplan gemaakt met betrekking tot de sport- en schoolroutes. We gaan eerst in Wagenberg aan de slag. In juni vinden de eerste gesprekken plaats. We verwachten in het vierde kwartaal het plan incl een kostenraming over Wagenberg vast te stellen. De eerste indruk is dat het beschikbare budget te laag is. We gebruiken het plan Wagenberg om het budget te toetsen.

Snelfietspad Oosterhout en Breda

We voeren met de provincie het gesprek aan over de aanleg van een snelfietspad via Wagenberg naar Breda. We voeren hiervoor een haalbaarheidsonderzoek later uit. We verwachten niet dat we het onderzoek in 2023 afronden.
Voor het snelfietspad richting Oosterhout raamden we de globale kosten. Voor een vlot vervolg is het invullen van de vacature Projectleider Verkeer onontbeerlijk. Helaas hebben we ondanks intensieve trajecten die positie nog niet in kunnen vullen. Daarom verwachten we niet dit jaar met planvorming te starten.

Formatie aanspreekpunt Openbare werken

We zijn bezig met de inhoudelijke omschrijving van de taken. In de zomer is de vacature nog niet ingevuld. Vanaf september starten we met een pilot binnen de huidige formatie van de buitendienst.

Formatie PL Verkeersambities

Het is erg lastig vacatures binnen verkeer in te vullen. Het geeft ook veel druk op de bestaande bezetting en zorgt daardoor voor vertragingen binnen diverse verkeersprojecten.

2.3 Water

Geen afwijkingen te melden.

Financiële afwijkingen

Tabel 2.1. Overzicht financiële afwijkingen bestaand beleid

2. Openbare ruimte		2023		2024		2025		2026		2027	
Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)											
	Thema Natuur en groen										
1	Natuurbescherming: aanleg ecologische verbindingszone Mark en haven Zwaluwe			265-	N						
2	Bestek MidZuid: indexering	54-	N	54-	N	54-	N	54-	N	54-	N
3	Bermen: onderhoud (indexering)	46-	N	46-	N	46-	N	46-	N	46-	N
4	Bestrijding eikenprocessierups	24-	N	24-	N	24-	N	24-	N	24-	N
5	Waterschapslasten: hogere lasten	13-	N	13-	N	13-	N	13-	N	13-	N
	Thema Verkeer en inrichting openbare ruimte										
6	Verkeer: hub station Lage Zwaluwe	10-	N								
7	Verkeer: Nationale Bewegwijzeringsdienst (NBd)	30	V								
8	Openbare verlichting: elektriciteitsverbruik	180-	N	90-	N	30-	N	30-	N	30-	N
	Thema Water										
9	Riool(heffing): BTW component	37	V	11	V	5	V	5	V	5	V
10	Waterkeringen: verwijderen wandelpaden langs de Mark (bijdrage aan Waterschap)	29-	N								
11	Watergangen en stedelijk water: onderhoud (indexering)	9-	N	9-	N	9-	N	9-	N	9-	N
12	Aanpassing persleiding (BP De Schakel Drimmelen)	2-	N	4-	N	4-	N	4-	N	4-	N
13	Urenverschuiving handhaving (Boa's) naar programma 1	43	V								
14	Lopende kredieten / investeringsprognose: mutatie kapitaallasten (excl. Riolering)	28-	N	30-	N	30-	N	30-	N	30-	N
	Diversen	*5-*	*N*	*5-*	*N*	*4-*	*N*	*4-*	*N*	*4-*	*N*
Totaal Openbare ruimte		291-	N	530-	N	210-	N	210-	N	210-	N
Verschuiving tussen programma's											
13	Urenverschuiving handhaving (Boa's) naar programma 1	43-	N								
Totaal verschuivingen tussen programma's		43-	N	-	-	-	-	-	-	-	-
Mutatie reserves											
1	Reserve Groenaanleg			265	V						
6	Reserve Ruimtelijke ontwikkelingen	10	V								
12	Reserve Kapitaallasten	2	V	4	V	4	V	4	V	4	V
Totaal mutatie reserves		12	V	269	V	4	V	4	V	4	V
Totaal 2. Openbare ruimte na dekking		323-	N	261-	N	206-	N	206-	N	206-	N

Thema Groen en speelvoorzieningen

1. Natuurbescherming: aanleg ecologische verbindingszone Mark en haven Zwaluwe (reserve Groenaanleg)
De planning voor de aanleg van de EVZ hangt sterk af van de grondverwerving. Na afronding van de grondverwerving start de uitvoering.
Waterschap Brabantse Delta heeft hierin de projectleiding. We verwachten in 2024 het gereserveerde budget hiervoor nodig te hebben.

2. Bestek MidZuid: indexering
Het effectbestek dient jaarlijks geïndexeerd te worden. De berekening wijkt af van het gehanteerde percentage voor de begroting 2023.
De indexering voor het effectbestek MidZuid komt 5,1% hoger uit dan waar mee begroot is. Dit volgens de indexcijfers van het CBS-GWW (Grond- Weg en Waterbouw).

3. Bermen: onderhoud (indexering)
Het contract voor het maaien van bermen en watergangen is in 2023 voor de eerste keer in twee jaar geïndexeerd. De indexering ten opzichte van het eerste jaar bedraagt 26,7%. Daarnaast hebben we gedurende het bestek een aantal uitbreidingen in het kader van verkeersveiligheid doorgevoerd.

4. Bestrijding eikenprocessierups
Vorig jaar zijn we van bestrijden naar beheersen van de populatie eikenprocessierupsen gegaan. Om een plaag te voorkomen is het van belang om het natuurlijk evenwicht tussen de rupsen en hun natuurlijke vijanden in balans te hebben en te houden. Abusievelijk is in de meerjarenbegroting het budget voor het beheersen van de populatie eikenprocessierupsen niet structureel opgenomen. In de reguliere begroting dient structureel een bedrag van € 24.000 opgenomen te worden.

5. Waterschapslasten: hogere lasten
De afgelopen jaren zijn de waterschapsbelastingen te laag geraamd, daarom worden deze structureel bij geraamd tot het niveau van de totale kosten in 2022.

Thema Wegen en Verkeer

6. Verkeer: hub station Lage Zwaluwe (reserve Ruimtelijke ontwikkelingen)
Aan de achterzijde van station Lage Zwaluwe willen we extra fietshekken plaatsen. Ook willen we demogelijkheid gaan bieden voor het opladen voor elektrische fietsen.

7. Verkeer: Nationale Bewegwijzeringsdienst (NBd)
In 2023 voeren we onderhoud uit aan onze bewegwijzering. De eerste termijn is betaald in 2022. Het tweede termijn betalen we in 2023 na afronding van de werkzaamheden.

8. Openbare verlichting: elektriciteitsverbruik
Er is geen noemenswaardige toename van het elektriciteitsverbruik. De lasten zijn voornamelijk gestegen als gevolg van de landelijk gestegen energieprijzen.

Thema Water

9a. Riool(heffing): BTW component / 9b. Riool(heffing): renovatie rioolstrengen / overstortconstructie / wateroverlast
9c: Riool(heffing): hogere elektriteitskosten drukriolering / 9d. Riool(heffing): mutaties lopende kredieten / investeringsprognose
a. Door stijging van de toe te rekenen kosten (zie punt b. t/m d.) aan de rioolheffing valt de BTW toerekening ook hoger uit. Dit levert voor de begroting een voordeel op van ca. € 37.000 aflopend naar ca. € 5.000 in 2027. De toe te rekenen kosten aan de rioolheffing worden in jaar 2023 verrekend met de voorziening Riolering (ca. € 210.000) en vanaf 2024 e.v. worden deze betrokken bij de berekening van de rioolheffing (2024: ca. € 62.000 en 2025 e.v. ca. € 27.000).

b. In Terheijden is na aanhoudende wegdekverzakkingen een rioolinspectie uitgevoerd. Hieruit bleek dat er technische gebreken waren met betrekking tot de waterdichtheid van de riolering. Om dit structureel op te lossen, moeten twee strengen worden gerepareerd. De geraamde kosten hiervoor bedragen € 30.000. Ook in Lage Zwaluwe moet er actie worden ondernomen om hevige wateroverlast op te lossen in het Groningenpad. Hiervoor moet een overstortconstructie worden gerealiseerd, waarvan de kosten geraamd zijn op € 8.000. Tot slot hebben we naar aanleiding van klachten over wateroverlast uit nagenoeg de gehele straat een rioolinspectie uitgevoerd in de Pastoor van Hooijdonklaan. Hierbij zijn technische gebreken met betrekking tot de afstroming geconstateerd. Het herstellen hiervan wordt geraamd op circa € 90.000. Kortom, de totale kosten voor de extra rioolwerkzaamheden in 2023 bedragen circa € 130.000. Verzocht wordt om € 80.000 bij te ramen.

c. Zie opgenomen toelichting bij "9. Openbare verlichting: elektriciteitsverbruik".

d. Door mutaties van de lopende kredieten en aanpassing van de investeringsprognose 2024 e.v. nemen de kapitaallasten met betrekking tot de riolering toe met ca. € 9 .000. Voor de mutaties en inhoudelijke toelichtingen wordt verwezen naar de onderstaande onderdelen in het programma.

10. Waterkeringen: verwijderen wandelpaden langs de Mark (bijdrage aan Waterschap)
In 2022 zijn er geen wandelpaden op keringen verwijderd door het Waterschap. Mogelijk zal dit in 2023 plaatsvinden in het kader van het verbeteren van de regionale kering langs de Mark.

11. Watergangen en stedelijk water: onderhoud (indexering)
Het contract voor het maaien van bermen en watergangen is in 2023 voor de eerste keer in twee jaar geïndexeerd. De indexering ten opzichte van het eerste jaar bedraagt 26,7%.

12. Aanpassing persleiding (BP De Schakel Drimmelen)
Langs de Marinaweg te Drimmelen (bestemmingsplan De Schakel) ligt er een rioolpersleiding in grond naast de weg. Deze grond is van derden en bestemd om op te

bouwen. Om deze omissie te corrigeren wordt gelijktijdig met het uitvoeren van de infrastructurele aanpassing uit de anterieure overeenkomst ook deze persleiding verlegd. De kosten worden over 40 jaar gelijkmatig afgeschreven.

Diverse

13. Urenverschuiving handhaving (Boa's) naar programma 1
Zie toelichting programma 1. Burger en bestuur.

14. Lopende kredieten / investeringsprognose: mutatie kapitaallasten (excl. Riolering)
Door mutaties van de lopende kredieten en aanpassing van de investeringsprognose 2024 e.v. nemen de kapitaallasten in 2023 toe met ca. € 28.000 en vanaf 2024 e.v. met ca. € 30.000. Voor de mutaties en inhoudelijke toelichtingen wordt verwezen naar bijlage 2 en 5.

3. Ruimte, wonen, duurzaamheid en economie

3.1 Woningbouw en ruimte

Ecowijk Lage Weg Terheijden

De haalbaarheid van de Ecowijk op de locatie Lageweg in Terheijden wordt onderzocht. Of de locatie haalbaar is, is afhankelijk van drie factoren:

1. De locatie met betrekking tot ontsluiting en parkeren;
2. De locatie met betrekking tot beleid en provincie;
3. De ontwikkelstrategie, op welke wijze een partij aan de ontwikkeling verbinden.

Wij zijn nu nog in afwachting van de resultaten van de verkeerstelling voor een goede beoordeling van de ontsluiting. Daarna volgt een collegebesluit.

Regeling huisvesting aandachtsgroepen

In regionaal verband zijn afspraken gemaakt over de huisvesting van statushouders, asielzoekers en Oekraïense vluchtelingen. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd en heeft tijdens een opiniërende bespreking haar steun uitgesproken voor deze aanpak.

Statushouders
Ondanks de toename van het aantal statushouders wat is toegewezen aan onze gemeente is de achterstand gedeeltelijk ingelopen. De inzet is om de achterstand dit jaar volledig in te lopen. We werken daarbij intensief samen met Woonvizier, maar nemen ook zelf initiatieven voor het huisvesten van statushouders.

Oekraïense vluchtelingen
Tot eind maart hebben we op een boot in de haven van Lage Zwaluwe tot 144 Oekraïense vluchtelingen gehuisvest. Inmiddels zijn de Oekraïners verhuisd naar woningen in de Thijssenweg Hooge Zwaluwe, Terheijden en Made. Die verhuizing is goed verlopen. Ongeveer 20 mensen zijn verhuisd naar Breda. Naast de gemeentelijke opvang worden nog ongeveer 45 mensen worden particulier gehuisvest in onze gemeente.

Ook de huidige huisvesting van Oekraïense vluchtelingen is tijdelijk. We onderzoeken daarom de mogelijkheid om de huisvesting van Oekraïense vluchtelingen meer structureel te regelen. Er zijn diverse (particuliere) initiatieven in voorbereiding. We gaan er van uit dat we eind 2023 ongeveer 150 mensen moeten huisvesten in onze gemeente.

Asielzoekers
We hebben ook de taak om onderdak te organiseren voor ongeveer 100-150 asielzoekers. We gaan daarom op zoek naar twee locaties waar 50-75 asielzoekers kunnen worden opgevangen. We willen de inwoners van onze gemeente betrekken bij die zoektocht. De wijze waarop dat traject wordt aangepakt is in voorbereiding.

Organisatie
Nu duidelijk is dat de opvang van aandachtgroepen een min of meer structureel karakter krijgt gaan we ook de interne organisatie daarop inrichten. Tot nu toe was de inzet van capaciteit op tijdelijke basis geregeld en ging ook ten kosten van reguliere taken.

3.2 Duurzaamheid

Duurzaamheidsvisie Plukmade

De gemeente is met ECM (Energie Coöperatie Made) in overleg over het opstellen van een toekomstvisie voor het kassengebied Plukmade. Actuele ontwikkelingen met betrekking tot de toekomst van het Amernet hebben hier invloed op. Evenals de Wet collectieve warmtevoorziening (wcw), waarin regels staan over productie, transport en levering van warmte.

Beleidsplan Afval

Het beleidsplan Afval krijgen we dit jaar niet gereed. Doordat we onverwacht per 1 januari 2024 een nieuwe afvalinzamelaar krijgen, steken we daar veel energie en tijd in. Afval inzamelen moet doorgaan.

Desondanks verwachten we toch de doelstelling om het restafval te verminderen te bereiken. Regionale samenwerking over circulaire economie, luierinzameling en -verwerking op lokaal niveau en minicontainers voor oud papier en karton leiden tot een afname van het restafval. Daarnaast besteden we aandacht om kwaliteit van de afvalstromen te verbeteren. Tot slot denken we na over de toekomstplannen voor de milieustraat.

3.3 Economie, recreatie en toerisme

Ondernemersfonds

Door het Bedrijvennetwerk Drimmelen (BND) is het initiatief genomen om de mogelijkheid te onderzoeken van een ondernemersfonds. We zijn hierover in overleg met BND. Belangrijke vraag daarbij is of er voldoende draagvlak is bij de ondernemers om zo'n fonds op te richten. Naar verwachting zal in de loop van dit jaar duidelijk worden of het initiatief wordt doorgezet.

Haven Terheijden

Vanuit het project Waterveiligheid (dijkverzwaring) voeren wij overleg met het waterschap (uitvoerende partij) en provincie (opdrachtgever). Er zijn tegen de aanpassing nabij de haven bezwaren aangetekend. De provincie heeft voorafgaande aan de behandeling van de bezwaren geopperd ter versterking van het historisch karakter een verbinding te leggen tussen de haven van Terheijden en de Kleine Schans. De vorm daarvan is nog onduidelijk.

Het plan voor de dijkverzwaring (plan van het waterschap) heeft grote invloed op het beeld van de haven Terheijden: de bestaande dijken worden met ongeveer 1 meter opgehoogd en in verband met de waterveiligheid zullen de bomen op de waterkeringen worden verwijderd. De damwand wordt vervangen en er komt een muur op de kade van ongeveer 1 meter hoog. Dit voorjaar worden de bezwaren tegen deze kade door de Provincie Noord Brabant behandeld.

Er vindt intensief overleg plaats met het waterschap en de provincie over de inrichting van het gebied. Daarbij gaat het om de kademuur, de compensatie van bomen en de ruimtelijke kwaliteit in zijn algemeenheid.

De start van de dijkverzwaring vindt eind maart 2023 plaats. Het gebied rondom de haven in Terheijden pakt het waterschap begin oktober 2023 aan. Zij verwachten begin april 2024 de werkzaamheden daar af te ronden. Daarna kan de herinrichting van de omgeving worden uitgevoerd.

Financiële afwijkingen

Tabel 3.1. Overzicht financiële afwijkingen bestaand beleid

	3. Ruimte, Wonen, Duurzaamheid en Economie	2023	2024	2025	2026	2027
	Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)					
	Thema Woningbouw en ruimte					
1	Ruimtelijke ordening: Dorpsvisie Wagenberg en Lage Zwaluwe (verschuiving van programma 1)	110- N				
	Ruimtelijke ordening: Dorpsvisie Wagenberg (uitvoering jaar 2024)	60 V	60- N			
2	Ruimtelijke ordening: Helkantsedijk beschermd dorpsgezicht		25- N	25 V		
3	Volkshuisvesting: Herstructurering verouderde woningblokken (uitvoering jaar 2025)	25 V		25- N		
4	Omgevingswet	30- N				
5	Omgevingsvergunning: Wkb (december-circulaire)	14- N	14- N	15- N	14- N	18- N
6	Omgevingsvergunning: legesopbrengsten	311 V	375 V	394 V	394 V	394 V
7	Bestemmingsplan De Schakel Drimmelen (raad 11 mei)	50 V				
8	Communicatie- en participatieplan 'kleinschalige opvang asielzoekers'	10- N				
	Thema Duurzaamheid					
9	Afvalstoffen(heffing): BTW component	37 V				
10	Gemeenschappelijke regeling: Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)	10 V	71- N	82- N	94- N	121- N
11	Energietransitie (overschot jaar 2022)	163- N				
12	Duurzaamheid (overschot jaar 2022)	13- N				
	Thema Economie, recreatie en toerisme					
13	Toerisme en recreatie: Drimmelen op de kaart (overschot jaar 2022)	9- N				
14	Toerisme en recreatie: Biesboschjaar (overschot jaar 2022)	16- N				
15	Toerisme en recreatie: reserve TenR (overschot jaar 2022)	26- N				
16	Economie: Stimuleren duurzaamheid bedrijfsterreinen (overschot jaar 2022)	8- N				
17	Gemeenschappelijke regeling: Bijdrage N.V. Rewin (RWB)	- -	7- N	9- N	9- N	13- N
18	Samenvoeging reserves Ruimtelijke Ontwikkelingen en Bovenwijkse voorzieningen	- -				
	Diversen (kapitaallasten e.d.)	*11 V*	*1- N*	*1- N*	*1- N*	*1- N*
	Totaal Ruimte, wonen en economie	**104 V**	**197 V**	**287 V**	**276 V**	**240 V**
	Verschuiving tussen programma's					
1	Ruimtelijke ordening: Dorpsvisie Wagenberg en Lage Zwaluwe (verschuiving van programma 1)	110 V				
5	Algemene uitkering: december-circulaire	14 V	14 V	15 V	14 V	18 V
	Totaal verschuivingen tussen programma's	**124 V**	**14 V**	**15 V**	**14 V**	**18 V**
	Mutatie reserves					
4	Algemene reserve	30 V				
7	Reserve Ruimtelijke ontwikkelingen	37- N				
11	Algemene reserve	163 V				
12	Reserve Duurzaamheid	13 V				
13	Reserve Drimmelen op de kaart	9 V				
14	Reserve Samen Investeren in Drimmelen (SID)	16 V				
15	Reserve Toerisme en recreatie	26 V				
16	Reserve Samen Investeren in Drimmelen (SID)	8 V				
18	Reserve Ruimtelijke ontwikkelingen	1.898 V				
18	Reserve Bovenwijkse voorzieningen	1.898- N				
	Totaal mutatie reserves	**229 V**	**- -**	**- -**	**- -**	**- -**
	Totaal 3. Ruimte, wonen en economie na dekking	**456 V**	**211 V**	**301 V**	**290 V**	**258 V**

Thema Woningbouw en ruimte

1. Ruimtelijke ordening: Dorpsvisie Wagenberg en Lage Zwaluwe (verschuiving van programma 1) / uitvoering jaar 2024.
Dit betreft een budgetverschuiving van programma 1 (budgettair neutraal).

2. Ruimtelijke ordening: Helkantsedijk beschermd dorpsgezicht
Op verzoek van de gemeenteraad wordt eind 2023 gestart met het actualiseren van de Welstandsnota. Het onderzoek om de Helkantsedijk aan te wijzen als beschermd dorpsgezicht maakt daar onderdeel van uit. Om die reden wordt voorgesteld wordt het budget naar voren te halen.

3. Volkshuisvesting: Herstructurering verouderde woningblokken (uitvoering jaar 2025)
In het coalitieakkoord is een onderzoek opgenomen naar de herstructurering van bestaande woningbouw. Omdat zowel Woonvizier als de gemeente op dit moment druk zijn met de huisvesting van aandachtgroepen is afgesproken dit in 2024 op te pakken. Het onderzoek zal dan in 2025 plaatsvinden. Op dit moment zijn er geen concrete plannen voor herstructurering.

4. Omgevingswet
De Omgevingswet treedt op 1 januari 2024 in werking. Het Programma Invoering Omgevingswet is per 1 januari nagenoeg afgerond. Tweede helft dit jaar wordt ingezet op de communicatie naar onze inwoners en ondernemers. Hierbij hebben we ondersteuning nodig omdat we zelf over te weinig capaciteit beschikken hiervoor. Daarom is hiervoor een vacature uitgezet. We hebben onvoldoende middelen hiervoor

beschikbaar om de vacature tot eind van het jaar te vervullen. Daarnaast loopt de communicatie ook nog door in het eerste kwartaal van 2024. We willen daarom een bedrag van € 30.000 inzetten voor het inhuren van communicatie-ondersteuning en deze dekken uit de Algemene reserve.

5. Omgevingsvergunning: Wkb (december-circulaire)
Gekoppeld aan de Omgevingswet wordt op 1 januari 2024 ook de weet kwaliteitsborging ingevoerd. Wij krijgen geld van het Rijk voor de invoering van deze wet. In 2023 is dat geld onder meer besteed aan het opstellen van een impactanalyse en de verdere voorbereiding van de invoering.

6. Omgevingsvergunning: legesopbrengsten
De legesinkomsten nemen door een aantal redenen toe:
- In het coalitieakkoord is vastgelegd dat er 800 woningen gebouwd worden in deze coalitieperiode. Dat leidt tot extra legesinkomsten.
- Een aantal plannen die gepland stonden voor 2022 zijn doorgeschoven naar 2023. In 2023 verwachten we daardoor extra legesinkomsten.
- Door de stijging van de bouwprijzen leidt tot een zogenaamde 'natuurlijke toename' van de legesinkomsten. De natuurlijke toename komt voort uit de bouwprijzen die in relatie tot 2022 fors zijn gestegen. Dit is ook terug te zien in de CBS bouwkostenindex die jaarlijks geleidelijk steeg met ca. 2.5 punt tot 2022. In 2022 groeide deze fors van 122.5 (ijkpunt januari '22) tot 133.2 (ijkpunt januari '23) met bijna 11 punten. Onze leges zijn gekoppeld aan die bouwkosten en dit vergroot weer de toename door de ambitie zoals hier wordt getoond.

We zien in de jaren 2024 tot 2026 eenzelfde toename door die woningbouwambitie als ook een natuurlijke toename. De stijging in 2024-2026 is relatief lager ten opzichte van 2023 door de inwerkingtreding van de Wet kwaliteitsborging (Wkb) per 1 januari 2024. De Wet kwaliteitsborging haalt de bouwtechnische controle van nieuwbouwwoningen bij ons weg. Daar zijn onze leges op aangepast en daarom zijn ondanks dezelfde woningaantallen de verwachte opbrengen lager.

7. Bestemmingsplan De Schakel Drimmelen (raad 11 mei)
De afwikkeling van de anterieure overeenkomst met de contractpartner in zake de bestemmingsplanwijziging geeft een voordeel van € 50.000. Het bestemmingsplan De Schakel is vastgesteld in de raadsvergadering van 11 mei 2023. De daarbij gevoegde begrotingswijziging geeft alle inzicht in de kosten en baten over de jaarschijf 2023.

8. Communicatie- en participatieplan 'kleinschalige opvang asielzoekers'
In december 2022 maakte het college met de Baroniegemeenten afspraken over de opvang van asielzoekers. De gemeente Drimmelen wil daarin haar "eerlijke" bijdrage leveren. Het college gaat samen met de inwoners op zoek naar geschikte locaties voor kleinschalige opvang van asielzoekers. Voor deze zoektocht is een communicatie- en participatieplan opgesteld. De kosten van de drie bijeenkomsten worden geschat op € 10.000. Op 9 mei 2023 heeft het college akkoord gegeven op uitvoering van dit Communicatie- en participatieplan 'kleinschalige opvang asielzoekers'.

Thema Duurzaamheid

9. Afvalstoffen(heffing): BTW component
Vanwege verscheidene ontwikkelingen is er een tekort van € 229.000 exclusief btw op de tussentijdse rapportage. Hieraan liggen verscheidene redenen ten grondslag:
- Stijging kosten de oud papier en karton (hierna: OPK) inzameling met € 81.000 (van vrijwilligers naar een professionele inzamelaar (Afvalservice van de gemeente Breda).
- Lagere opbrengsten OPK (€ 66.000).
- Stijging kosten glasinzameling en -verwerking (€ 25.000).
- Stijging van door verschillende het resultaat van verschillende aanbestedingen, indexeringen en tijdelijke projectondersteuning van de gemeente Breda (€ 57.000).

Voor de begroting levert dit een BTW toerekening voordeel op van ca. € 37.000.

10. Gemeenschappelijke regeling: Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)
De (ontwerp)begroting 2024 valt hoger uit door de volgende redenen:
- De prijsontwikkelingen en het principeakkoord CAO. De inflatie en stijgingen van de CAO lonen hebben een fikse verhoging van de personeelslasten tot gevolg.
- Werkprogramma's: Op basis van de vastgestelde werkprogramma's groeit het werkpakket van 345.000 naar 353.600 uren. Hierbij is rekening gehouden met actualiteiten zoals stikstof.
- De wens van de OMWB om te werken met een reëler tarief. De OMWB constateert dat haar gemiddelde na-calculatorisch tarief € 3,75 hoger ligt dan het voor-gecalculeerde tarief. Reden is dat een relatieve verschuiving naar meer specialistische (duurdere) taken heeft plaatsgevonden.
- Tenslotte wordt de ziekteverzuimnorm verhoogd van 4,5% naar 5,5% omdat 4,5% niet haalbaar is. Dit heeft een effect op het gemiddeld aantal declarabele uren dat een persoon kan realiseren.

11. Energietransitie (overschot jaar 2022)
In 2022 heeft de raad ingestemd met de Drimmelense Transitievisie Warmte (TVW). Dit jaar gaan we actief met de uitvoering van deze warmtevisie aan de slag. De focus ligt op de ontwikkeling van zogenoemde wijkuitvoeringsplannen (WUP), in zowel Hooge Zwaluwe als Terheijden. Met als doel om deze kansrijke buurten in 2030 duurzaam, dus zonder aardgas, te kunnen verwarmen. Dat vraagt dit jaar om extra gelden, boven op de inzet van de medewerkers en de middelen van het Energieteam.
De beschikbare € 162.000 uit de reserves (€ 150.000 voor de warmtevisie en € 12.000 voor de energietransitie) is noodzakelijk voor extra capaciteit en specialistische kennis ten behoeve van een integrale en duurzame wijkaanpak. Het gaat om budget wat al voor 2022 was begroot en wat we in 2023 heel hard nodig hebben om onze doelstellingen te halen.

12. Duurzaamheid (overschot jaar 2022)
Van de reserve Duurzaamheid willen we graag € 13.000 inzetten voor het Programma Duurzaamheid. De uitvoering hiervan loopt volop vanuit de verschillende onderwerpen. Om de samenhang voor de toekomst te kunnen bewaken, een goede tussenevaluatie uit te kunnen voeren en beter op de uitvoering te kunnen sturen, gaan we dit jaar een breed uitvoeringsplan opstellen. De middelen uit de reserve willen we gebruiken voor de inhuur van expertise en ondersteuning hierbij en voor het organiseren van bijeenkomsten om input op te halen bij de verschillende stakeholders.

Thema Economie, recreatie en toerisme

13. Toerisme en recreatie: Drimmelen op de kaart (overschot jaar 2022)
De reserve Drimmelen op de kaart wordt in 2023 ingezet voor het drukken van een nieuw toeristisch magazine, waarmee alle Drimmelense toeristische ondernemers en hun aanbod voor het voetlicht komen en overzichtelijk aan de recreant en de toerist aangeboden worden.

14. Toerisme en recreatie: Biesboschjaar (overschot jaar 2022)
De reserve Biesboschjaar was toegezegd aan Toeristisch Traaie voor het realiseren van muurschilderingen in Terheijden in 2023. Dit project is echter geannuleerd. De reserve willen we alsnog voor Toeristisch Traaie reserveren voor de realisatie van een alternatief project waarin water en de Zuiderwaterlinie een rol spelen, en waarmee Terheijden toeristisch op de kaart gezet wordt.

15. Toerisme en recreatie: reserve TenR (overschot jaar 2022)
Conform vastgesteld beleid wordt het overschot van de reserve ingezet voor uitvoering van TenR projecten in lopend jaar.

16. Economie: Stimuleren duurzaamheid bedrijfsterreinen (overschot jaar 2022)
De voorbereidingen worden getroffen om het bedrijventerrein Thijssenweg uit te breiden. Duurzaamheid en landschappelijke inpassing zijn daarbij belangrijke thema's. Het budget zal daarvoor worden ingezet.

17. Gemeenschappelijke regeling RWB: bijdrage N.V. Rewin
De bijdrage valt voornamelijk hoger uit door de toegepaste indexering van de gemeenschappelijke regeling.

Diverse

18. Samenvoeging reserves Ruimtelijke Ontwikkelingen en Bovenwijkse voorzieningen
In het kader van een administratieve vereenvoudiging wordt voorgesteld om de reserve Ruimtelijke Ontwikkelingen samen te voegen met de reserve Bovenwijkse voorzieningen. Beide hebben qua bestemming hetzelfde bestedingsdoel. Dit betreft een verschuiving van reserves en is budgettair neutraal voor de begroting.

4. Sociaal domein

4.1 Onderwijs, jeugd en gezondheid

Alle jongeren halen minimaal een startkwalificatie

Het RBL zet nog steeds stevig in om iedere jongere een startkwalificatie te laten behalen. Echter is de werkdruk in het RBL dusdanig hoog dat er nu vooral wettelijke taken worden uitgevoerd en wordt er nu minder ingezet op preventieve taken. Tevens is er over 2022 een fors bedrag nabetaald, met name vanwege extra kosten vanwege een hoog ziekte-verzuim. Ook de begroting voor 2023 is opgeplust vanwege niet voorziene gestegen kosten. Daarvoor wordt er gewerkt aan een doorontwikkeling van het RBL in 2023.

Wachtlijstproblematiek bij CJG

In 2023 zien we dat die wachttijden door meerdere oorzaken weer oplopen. Een voorbeeld daarvan is de succesvolle extra inzet op scholen door CJG professionals. Men weet het CJG steeds beter te vinden en dit levert in eerste instantie extra werk op. Een andere oorzaak is dat er 2 jeugdprofessionals langdurig ziek zijn, waarvan de caseloads zijn verdeeld. Daarnaast is er een lang openstaande vacature en is de instroom over het algemeen wat groter dan voorgaande jaren.
Er worden maatregelen getroffen om de wachttijden met de beschikbare capaciteit niet nog verder te laten oplopen. Parallel daaraan zijn we bezig om de capaciteit terug op orde te krijgen, zodat de wachttijden kunnen worden teruggedrongen naar een acceptabel niveau.

Zorgen over jeugdzorg

In 2022 bleven de jeugdzorgkosten binnen de begroting en zagen we voor het eerst een daling van de totale kosten. De Q4-rapportage liet echter wel zien dat er vanaf het 4e kwartaal 2022 een stijging in aantallen plaatsvond. Die stijging zet door in het 1e kwartaal 2023 en vindt in alle gemeenten plaats. De toename zit vooral in ambulante zorg. Daarnaast is in 2023 de indexering van tarieven vele malen hoger dan in eerdere jaren; de CAO-ontwikkelingen liggen hieraan ten grondslag. Tenslotte hielden we vanaf 2023 rekening in de begroting met besparingen als gevolg van de nieuwe inkoop. Omdat de inkoop is uitgesteld tot 2025, lopen deze besparingen ook 2 jaar vertraging op.
Diverse jeugdzorgaanbieders hebben (financiële) problemen en doen een beroep op de gemeenten om mee te werken aan de herstelplannen. Wij zijn hier ook wettelijk toe verplicht.
U bent met verschillende raadsbrieven eerder dit jaar over deze onderwerpen geïnformeerd.

Actualiseren jeugd- en jongerenbeleid

We gaan ons Jeugd- en Jongerenbeleid actualiseren en houden daarbij rekening met de gevolgen van Corona op de (mentale) gesteldheid van onze jeugd en jongeren. We benaderen het jeugd- en jongerenbeleid met een integrale blik en krijgt een plaats in het Integraal Beleidsplan Sociaal Domein. Daarop volgt een uitvoeringsprogramma, waarin staat “wat” we op het gebied van het Jeugd- en Jongerenbeleid gaan doen.

Herijking gezondheidsbeleid

We betrekken het gezondheidsbeleid bij het opstellen van het Integraal Beleidsplan Sociaal Domein. Uitwerking over “wat” we gaan doen, zal opgenomen worden in een uitvoeringsprogramma. We hebben daarbij ook aandacht voor het Schone Lucht Akkoord. De planning is dat het Integraal Beleidsplan in Q1 van 2024 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.

4.2 Participatie en schuldenproblematiek

Overweging participatiebudget

We zijn nog niet gestart met de opzet van een participatiebudget. Dit zal in de tweede helft van 2023 gebeuren.

Bestrijding eenzaamheid

De werkgroep Drimmelen Verbindt start een onderzoek naar de behoeften van mogelijk eenzame inwoners. Dit is echter een moeilijk vindbare doelgroep. De resultaten van dit onderzoek worden gebruikt om activiteiten/een programma ter bestrijding eenzaamheid samen te stellen.

Algemene voorzieningen realiseren

De pilot van de Huiskamers voorziet in een behoefte. Daarom wordt deze voortgezet. Maar ook in andere kernen is behoefte aan laagdrempelige ontmoetingsmogelijkheden / dagbesteding voor kwetsbare inwoners. Vanuit het GALA zijn hier middelen voor beschikbaar. Hiervoor moet op korte termijn beleid gemaakt worden.

Huisvesting, inburgering en re-integratie statushouders

We werken hard aan het huisvesten van voldoende woningen voor statushouders. Gezien het aantal te huisvesten statushouders (de opgave is verdubbeld), komen er onvoldoende woningen vrij via Woonvizier.
Dat betekent dat we op zoek moeten naar andere mogelijkheden om de statushouders te huisvesten. Denk bijvoorbeeld aan woningen in de particuliere sector. Hiervoor is echter wel budget nodig. In de voorjaarsnota is hiervoor een budget geraamd van € 100.000.

Uitvoering beleidsplan sociaal domein

Er wordt in Q2 een projectplan geschreven om een nieuw beleidsplan Sociaal domein op te stellen.
De capaciteit van de procesregisseur die ingezet wordt bij complexe casussen die meestal meerdere vormen van ondersteuning ontvangen, is uitgebreid naar 1fte.
Voor het vernieuwen van de afspraken mbt privacy is geen capaciteit beschikbaar.

Uit het cliëntervaringsonderzoek Wmo is gebleken dat de bekendheid van cliëntondersteuning verbeterd is.

De Huiskamers worden voortgezet en in iedere kern wordt gezocht naar mogelijkheden voor laagdrempelinge ontmoeting/dagbesteding voor kwetsbare inwoners.

4.3 Sociale structuur, sport en zorg

Verplaatsing BMX-vereniging onderzoeken

De BMX vereniging zoekt naar een upgrading van haar sportvoorziening vanwege de gedateerde gebruiksmogelijkheden en het mogelijk benutten van de potentiële ledenaanwas. Nagegaan dient te worden of er dekkingsmogelijkheden gevonden kunnen worden door inpassing van deze voorziening nabij een nieuwe woonwijk of herontwikkeling van bestaand gebied. Herontwikkeling van de huidige BMX locatie in combinatie met de aangrenzende woningbouwlocatie dient nog nader te worden onderzocht.

Sportaccommodaties zijn een belangrijke infrastructuur

Nagegaan wordt of de sportaccommodaties in een breder perspectief optimaal benut kunnen worden voor meer maatschappelijke initiatieven en wijkactiviteiten. Om dit goed te kunnen onderzoeken wordt budget gevraagd om deze opdracht bij een extern bureau uit te kunnen zetten.

Financiële afwijkingen

Tabel 4.1. Overzicht financiële afwijkingen bestaand beleid

	4. Sociaal domein	2023		2024		2025		2026		2027	
	Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)										
	Thema Onderwijs, jeugd en gezondheid										
1	Gemeenschappelijke regeling: Geweld in afhankelijkheidsrelaties en meldpunt Crisiszorg West-Brabant (GIA)	39-	N	86-	N	86-	N	86-	N	86-	N
2	Gemeenschappelijke regeling: Centrum Jeugd en Gezin Drimmelen en Geertruidenberg (CJG)	75-	N	96-	N	96-	N	96-	N	96-	N
3	Jeugdhulp - specialistische zorg (JBB en Almata)	68-	N	37-	N	37-	N	37-	N	37-	N
4	Jeugdhulp - regionale samenwerking (WBO)	647-	N	647-	N	334-	N	334-	N	334-	N
5	Peuterspeelzaal Drimmelen: subsidie	25	V	25	V	25	V	25	V	25	V
6	Gemeenschappelijke regeling: Regionaal Bureau Leerplicht West-Brabant (RBL)	39-	N	8-	N	8-	N	8-	N	8-	N
7	Gemeenschappelijke regeling: Openbare Gezondheidszorg West-Brabant (GGD)	34-	N	73-	N	73-	N	73-	N	73-	N
8	Openbare gezondheidszorg: lokaal preventieakkoord (subsidie)	20	V								
9	Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches (DU) (Meicirculaire)	122	V	122	V	122	V	122	V		
10	Huisvesting basisonderwijs	35-	N								
11	Voor- en vroegschoolse educatie	25	V								
	Thema Participatie en schuldenproblematiek										
12	WMO: woningaanpassingen, hulpmiddelen, huishoudelijke hulp e.d.	184-	N	164-	N	164-	N	164-	N	164-	N
13	Opvang en bescherm wonen WMO	293	V	310	V						
14	Integraal Zorgakkoord (WMO abonnementstarief) (Meicirculaire)					125-	N	118-	N	114-	N
15	Terugdraaien eigen bijdrage huishoudelijke hulp WMO (Meicirculaire)					114-	N	108-	N	104-	N
16	Herinvoering eigen bijdrage WMO (Meicirculaire)							251	V	242	V
17	Bijstandsbesluit zelfstandigen	10	V	10	V	10	V	10	V	10	V
18	Gemeenschappelijke regeling: Kleinschalig Collectief Vervoer (inclusief eigen bijdrage) (RWB)	-	-	11	V	22	V	19	V	16	V
19	Gemeenschappelijke regeling: MidZuid (incl. re-integratie werkzoekenden)	22	V	52-	N	40-	N	21-	N	27-	N
20	Budget voor woonlasten statushouders	100-	N								
21	Flankerend beleid energiearmoede (Meicirculaire)	34-	N								
22	Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden (Meicirculaire)	27-	N								
23	Maatschappelijke begeleiding (Meicirculaire)	28-	N								
	Thema Sociale structuur, sport en zorg										
24	Sociaal cultureel centrum De Mayboom	19-	N								
25	Juridische ondersteuning: renovatie zwembaden	30-	N								
26	Juridische ondersteuning: de Cour	30-	N								
27	Hogere energielasten gemeenschapshuizen / sportaccommodaties	39-	N	15-	N	5-	N	5-	N	5-	N
28	Sociaal cultureel centrum Dorpshart Made: kapitaallasten (dekking uit reserve)	57-	N	57-	N	57-	N	57-	N	57-	N
	Sociaal cultureel centrum Dorpshart Made: voordeel exploitatielasten			18	V	18	V	18	V	18	V
29	Lopende kredieten / investeringsprognose: mutatie kapitaallasten	11-	N	11-	N	11-	N	11-	N	11-	N
	Diversen	*27-*	*N*	*11-*	*N*	*2-*	*N*	*1*	*V*	*2*	*V*
	Totaal Sociaal Domein	**1.006-**	**N**	**762-**	**N**	**957-**	**N**	**673-**	**N**	**804-**	**N**
	Verschuiving tussen programma's										
9	Algemene dekkingsmiddelen: Meicirculaire	122-	N	122-	N	122-	N	122-	V		
14	Algemene dekkingsmiddelen: Meicirculaire					125	V	118	V	114	V
15	Algemene dekkingsmiddelen: Meicirculaire					114	V	108	V	104	V
16	Algemene dekkingsmiddelen: Meicirculaire							251-	N	242-	N
22	Algemene dekkingsmiddelen: Meicirculaire	27	V								
23	Algemene dekkingsmiddelen: Meicirculaire	28	V								
	Algemene dekkingsmiddelen Diversen (meicirculaire)	*6*	*V*	*3*	*V*	*11*	*V*	*15*	*V*	*16*	*V*
	Totaal verschuivingen tussen programma's	**60-**	**N**	**120-**	**N**	**129**	**V**	**132-**	**N**	**8-**	**N**
	Mutatie reserves										
28	Algemene reserve: onttrekking	570	V								
28	Reserve kapitaallasten: storting	570-	N								
28	Reserve kapitaallasten: onttrekking t.b.v. kredietverhoging	57	V	57	V	57	V	57	V	57	V
	Totaal mutatie reserves	**57**	**V**	**57**	**V**	**57**	**V**	**57**	**V**	**57**	**V**
	Totaal 4. Sociaal domein	**1.009-**	**N**	**825-**	**N**	**771-**	**N**	**748-**	**N**	**755-**	**N**

Thema Onderwijs, jeugd en gezondheid

1. Gemeenschappelijke regeling: Geweld in afhankelijkheidsrelaties en meldpunt Crisiszorg West-Brabant (GIA)

Voor het jaar 2023 e.v. zijn onvoldoende middelen beschikbaar vanuit de Gemeenschappelijke Regeling Geweld in Afhankelijkheidsrelaties en Meldpunt Crisiszorg om aan Veilig Thuis en de vrouwenopvang/Safegroup (GR GIA) de subsidies te verlenen die nodig zijn om hun taken volgens wettelijke richtlijnen en landelijk vastgestelde kwaliteitskaders uit te voeren. Beide organisaties werken aan het

op orde brengen van de basis. Extra inzet is in het bijzonder nodig bij de ondersteunende diensten (aandeel overhead bedraagt slechts 5%). Beiden hebben eind 2022 geen financiële reserves om de kwaliteit te verbeteren en knelpunten op te lossen.

2. Gemeenschappelijke regeling: Centrum Jeugd en Gezin Drimmelen en Geertruidenberg (CJG)

Vanwege langdurig zieken en een toenemende instroom is er een wachtlijst ontstaan bij het Centrum voor Jeugd en Gezin. Vorig jaar had het CJG (door zuinig beleid, een langere tijd onvervulbare vacature en een lagere inschaling van nieuw personeel) een positief resultaat. Dit jaar willen we inzetten op een tijdelijke uitbreiding van personeel om de wachtlijst te verkorten.

Daarnaast is er nieuwe CAO afgesloten net zoals in de meeste sectoren een flinke stijging. Het CJG kan deze niet binnen de huidige begroting opvangen en vraagt hiervoor extra financiering.

3. Jeugdhulp - specialistische zorg (JBB en Almata)
In verband met een bovenregionale bestuurlijke opdracht die tot doel heeft om Jeugdbescherming Brabant een toekomstbestendige organisatie te maken stijgen de kosten incidenteel met € 30.649. Daarnaast leidt een nieuwe bekostingssystematiek van tot een structurele kostenverhoging van € 26.189. De keuze voor deze nieuwe systematiek is toegelicht in de raadsbrief van 25 april 2023. Om de continuïteit van JeugdzorgPlus (Almata) in 2023 te borgen is incidenteel € 10.812 benodigd. Een toelichting voor het extra budget is gegeven in de raadsbrief Continuïteit JeugdzorgPlus van 27 maart 2023.

4. Jeugdhulp - regionale samenwerking (WBO)
Vanwege indexering van de tarieven jeugdhulpregio WBO en een nieuwe verdeling van de budgetten binnen Jeugdhulpregio is een structureel budget van € 564.000. De toename van de kosten wordt grotendeels veroorzaakt door een stijging van de kosten voor jeugdhulpbegeleiding, dagbesteding, vervoer en verblijfzorg.

5. Peuterspeelzaal Drimmelen: subsidie
We ramen met ingang van 2023 € 25.000 af omdat de uitgaven aan de Peutersubsidie al jarenlang achterblijven bij het door ons begrote subsidiebedrag.

6. Gemeenschappelijke regeling: Regionaal Bureau Leerplicht
In 2023 ramen we voor de GR Regionaal Bureau Leren (RBL) € 16.000 bij vanwege een onverwacht tekort op de jaarrekening 2022 van het RBL. Dit tekort is met name ontstaan vanwege forse extra uitgaven vanwege ziekteverzuim en doorbelasting huisvestingskosten door de gemeente Breda. Ook is er een begrotingswijziging van het RBL voor 2024 van € 23.000, vanwege onder meer verlenging pilot projectaanjager, een benodigde extra kwaliteitsmedewerker en wederom vervanging ziekte en huisvesting. De meerjarenbegroting RBL wordt voor Drimmelen opgehoogd met € 8.000 (vanaf 2024) vanwege voorgaande redenen.

7. Gemeenschappelijke regeling: Openbare Gezondheidszorg West-Brabant (GGD)
De stijging van de bijdrage door gemeente Drimmelen voor 2024 e.v. ten opzichte van 2023 komt met name door autonome ontwikkelingen, zoals indexering, impact van nieuwe CAO en de financiële implicaties omgevingswet.

8. Openbare gezondheidszorg: lokaal preventieakkoord (subsidie)
Deze uitkering is bestemd voor de uitvoering van het lokale preventieakkoord. Dit preventieakkoord richt zich op het terugdringen van roken, problematisch alcoholgebruik en overgewicht.

9. Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches (DU) (Meicirculaire)
Voorheen ontvingen gemeentes via het gemeentefonds geld voor brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches. In 2023 is deze regeling vervangen door de brede SPUK regeling en worden deze gelden niet meer via het gemeentefonds ontvangen. Met de Brede SPUK worden gemeenten in een goede uitgangspositie gebracht om de in het GALA en het Sportakkoord II gemaakte afspraken na te komen.

10. Huisvesting basisonderwijs
In het coalitieakkoord is opgenomen dat we een onderzoek uitvoeren naar behoud Dongemondcollege na 2030. Daarvoor zal een onderzoeksbureau gevraagd worden de opties renovatie en nieuwbouw met elkaar te vergelijken. Na de zomer 2023 starten we hiermee. De geraamde kosten hiervoor bedragen € 25.000. Daarnaast valt het opstellen van de Visie Terheijden met ca. € 10.000 duurder uit dan begroot. De opdracht is groter:

er wordt voor twee scholen onderzocht wat de kosten van renovatie zijn afgezet tegen de kosten van nieuwbouw.

11. Voor- en vroegschoolse educatie
De inhuur van de VVE-coördinatrice (via Kibeo; vanwege vertrek huidige) valt € 15.000 hoger uit (nadeel).
Het budget OAB (Onderwijsachterstandenbeleid) is voor 2023 vanuit het Rijk met ruim € 40.000 verhoogd. Jaarlijks wordt dit budget aangepast op basis van een aantal factoren. Er wordt rekening gehouden met onder meer kenmerken van de omgeving van het kind: het opleidingsniveau van beide ouders; het herkomstland van de moeder; de verblijfsduur van de moeder in Nederland; het gemiddelde opleidingsniveau van alle moeders op de school; of de ouders in de schuldsanering zitten. Op basis van deze indicatoren berekent het CBS ieder jaar hoe groot het risico op onderwijsachterstand van een peuter en een leerling is. Voor kinderen met een hoger risico op een onderwijsachterstand ontvangen scholen en gemeenten een hoger bedrag dan voor kinderen met een lager risico. Op basis van deze anonieme schoolscores van kinderen tussen de 2 en 4 jaar en basisschoolleerlingen, wordt de achterstandsscore voor een gemeente berekend en het budget bepaald.

Thema Participatie en schuldenproblematiek

12. WMO: woningaanpassingen, hulpmiddelen, huishoudelijke hulp e.d.
Voor verschillende PGB woningaanpassingen zijn uitgaven gerealiseerd die eerder niet voorzien waren in de begroting. Deze uitgaven leiden tot een incidenteel tekort van € 10.000. Daarnaast ontstaat door een verwachte toename van de verstrekking van PGB hulpmiddelen een incidenteel tekort van € 10.000. Voor huishoudelijk hulp is structureel € 198.000 benodigd vanwege indexatie van de tarieven en groei van het aantal indicaties. De indexatie van de tarieven is als gevolg van de Algemene Maatregel van Bestuur Reële Prijs WMO (AMvB Reële Prijs WMO). In deze AMvB wordt geregeld dat aanbieders een reële kostprijs toegekend moeten krijgen. Vanwege onder andere de stijging van CAO lonen is de kostprijs inclusief inflatie sterk toegenomen. Daarnaast is het budget voor Maatwerk WMO hulpmiddelen structureel met € 20.000 verlaagd.
De verwachting is dat de kostenontwikkeling voor komende jaren nagenoeg in lijn zal blijven met de werkelijke uitgaven volgens het boekjaar 2022. Tenslotte zullen de eigen bijdragen (baten) voor hulp bij huishouding met € 15.000 structureel toenemen.

13. Opvang en bescherm wonen WMO
De doordecentralisatie van Beschermd Wonen was jarenlang omgeven met financiële onzekerheden en risico's, o.a. rond de overgang van cliënten van de Wmo naar de Wlz. Intussen is er meer duidelijkheid en blijkt het financiële perspectief voor de Beschermd Wonen regio Breda e.o. gunstig uit te vallen. Ook is er sprake van een daling van het aantal inwoners met een indicatie voor Beschermd Wonen. Het overschot over jaar 2022 valt voor de gemeente € 7.000 voordeliger uit. De verwachte extra teruggave voor jaar 2023 wordt geschat op € 285.000. Deze lijn zet zich ook in 2024 voort (inschatting € 310.000 voordeel). Vanaf jaar 2025 wordt het perspectief onzeker (o.a. omdat het ministerie budget van Wmo naar Wlz wil overhevelen).

14. Integraal Zorgakkoord (WMO abonnementstarief) (Meicirculaire)
Het kabinet stelt structureel extra middelen beschikbaar aan gemeenten samenhangend met het Integraal Zorgakkoord, ter compensatie van gemeenten voor gestegen kosten als gevolg van de invoering van het abonnementstarief Wmo.

15. Terugdraaien eigen bijdrage huishoudelijke hulp WMO (Meicirculaire)
Het abonnementstarief in de Wmo 2015 wordt afgeschaft en in plaats daarvan wordt de inkomensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo 2015 heringevoerd. Daarbij is het uitgangspunt dat zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de vormgeving zoals die voorheen was met oog voor inkomenseffecten en het beroep dat wordt gedaan op de Wmo.

16. Herinvoering eigen bijdrage WMO (Meicirculaire)
Het abonnementstarief verdwijnt niet alleen voor de huishoudelijke hulp, maar voor alle Wmo-voorzieningen waarop het abonnementstarief nu van toepassing is. Hiervoor wordt een wetsvoorstel voorbereid. Het huidige wetsvoorstel voor invoering van de passende eigen bijdrage huishoudelijke hulp (waarvan de inwerkingtreding per 2025 werd voorzien) wordt ingetrokken.

17. Bijstandsbesluit zelfstandigen
Op basis van ervaringscijfers (voorgaande jaren) kan er structureel een bedrag van € 5.000 aan advieskosten worden af geraamd en is er de verwachting dat een bedrag van € 5.000 aan Leenbijstand TOZO wordt ontvangen.

18. Gemeenschappelijke regeling: Kleinschalig Collectief Vervoer (inclusief eigen bijdrage) (RWB)
Sinds corona blijft het aantal vervoersbewegingen achter op de prognose. RWB heeft daarom de begroting bijgesteld ten opzichte van de vastgestelde begroting 2023. Momenteel loopt een aanbesteding voor het deeltaxi vervoer. Na afronding bekijkt RWB of de begroting nog verder bijgesteld moet worden.

19. Gemeenschappelijke regeling: MidZuid (incl. re-integratie werkzoekenden)
Conform de herziene begroting 2023 van MidZuid ramen we in 2023 € 33.000 af, dit is het gevolg van diverse factoren die worden toegelicht in de herziene begroting 2023 van MidZuid.
De begroting 2024 incl. de meerjarenraming 2024-2027 is cijfermatig grotendeels gebaseerd op de in de herziene begroting 2023 opgenomen meerjarencijfers. Na het opstellen van de herziene begroting 2023 (eind 2022) zijn er een aantal relevante ontwikkelingen geweest die het noodzakelijk zouden maken om de cijfers in de begroting 2024 aan te passen ten opzichte van de herziene begroting 2023 op het gebied van rentelasten, omzetontwikkeling en onderhoudskosten. Dit heeft geleid tot het ramen van extra kosten voor de jaren 2024 tot en met 2027.

20. Budget voor woonlasten statushouders
Iedere gemeente krijgt jaarlijks van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties door wat het aantal statushouders is dat gehuisvest dient te worden. Gezien de toestroom van de statushouders, lukt het momenteel niet meer om te voldoen aan de taakstelling met alleen de woningen van Woonvizier. We zullen daarom op zoek moeten naar alternatieven, bijvoorbeeld het huren van woningen op de particuliere markt. Gezien het huurbedrag van de woningen, zullen we als gemeente maandelijks een bijdrage moeten leveren. Hiervoor wordt een bedrag van € 100.000 voor dit jaar geraamd. Als Woonvizier ook in de toekomst niet kan voldoen aan de verhoogde taakstelling wordt het bedrag van € 100.000 structureel (meerjarenbegroting).

21. Flankerend beleid energiearmoede (Meicirculaire)
Het rijk heeft voor 2023 via het gemeentefonds extra geld beschikbaar gesteld om een stapeling van sociale en maatschappelijke problemen als gevolg van de hoge inflatie te voorkomen, voor de verwachte extra inzet die nodig zal zijn op het gebied van vroegsignalering en om gemeenten tegemoet te komen in het verwachte extra beroep op bijzondere bijstand.

22. Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden (Meicirculaire)
Het rijk heeft via het gemeentefonds extra geld beschikbaar gesteld als investering in betere dienstverlening door gemeenten op het gebied van armoede en schulden. Gemeenten kunnen deze middelen inzetten om aan de slag te gaan met de prioriteiten van de Aanpak geldzorgen, armoede en schulden, zoals het verdubbelen van het gebruik van de schuldhulpverlening en het tegengaan van kinderarmoede.

23. Maatschappelijke begeleiding (Meicirculaire)
Conform artikel 18 van de Wet inburgering 2013 voorziet het college in de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden. Gemeenten ontvangen hiervoor gelden via het gemeentefonds.

Thema Sociale structuur, sport en zorg

24. Sociaal cultureel centrum De Mayboom
Bij het opstellen van de begroting 2023 is ervan uitgegaan dat de activiteiten die plaatsvinden in het sociaal cultureel centrum De Mayboom in 2023 al over waren gegaan naar de Bernarduskerk. Dit is nog niet het geval waardoor er voor het jaar 2023 de exploitatiekosten en de huuropbrengsten bij geraamd moeten worden (per saldo een voordeel van nadeel ca. € 18.000).

25. Juridische ondersteuning: renovatie zwembaden
In verband met de voortzetting van het rechtsgeding tegen de hoofdaannemer c.q. het treffen van een schikking is meer juridische bijstand en externe advisering nodig.

26. Juridische ondersteuning: de Cour
In verband met de voortzetting van het rechtsgeding is meer juridische bijstand en externe advisering nodig.

27. Hogere energielasten gemeenschapshuizen / sportaccommodaties
Er is geen noemenswaardige toename van het elektriciteitsverbruik. De lasten zijn voornamelijk gestegen als gevolg van de landelijk gestegen energieprijzen.

28. Sociaal cultureel centrum Dorpshart Made
In de raadsvergadering van 15 december 2022 is het krediet voor de inrichting van het nieuw sociaal cultureel centrum in de Bernarduskerk naar € 462.000 verhoogd. Daarbij hebben wij aangegeven dat de definitieve kostenraming op basis van de laatste actuele inzichten van de stichting en nadere afstemming van de gebruikers / verenigingen nog zou worden geactualiseerd en, alleen al door de recente prijsstijgingen, hoger zou uitvallen. De gemeenteraad heeft toen besloten deze hogere kosten bij de Voorjaarsnota 2023 bij te ramen.

In de afgelopen periode hebben wij zeer intensief overleg gevoerd met de Stichting Sociaal Cultureel Centrum De Bernardus (SSCC De Bernardus). Wij hebben het gesprek gevoerd over “must-haves” en “nice-to-haves”. Samen zijn we gekomen tot een realistische variant voor de inrichting, die ruimte biedt om te ondernemen, een stevig kader vanuit de gemeenteraad. De actualisatie van de inrichtingskosten laat zien dat een bijraming van € 570.000 nodig is. In dit bedrag zijn de meest recente prijsstijgingen verwerkt en hierin is ook een bedrag van ca € 30.000 opgenomen om invulling te geven aan de motie “Bernarduskerk, een bezoek meer dan waard”. In deze kostenraming zijn ook investeringen opgenomen, onder andere op het gebied van geluid, licht en audiovisuele (film)apparatuur ten behoeve van de theaterzaal, die per direct extra omzet in de exploitatie van de Stichting Sociaal Cultureel Centrum de Bernardus opleveren en op termijn gaan genereren. Hierdoor kan de gemeentelijke jaarlijkse exploitatiebijdrage aan de Stichting met € 17.500 neerwaarts worden bijgesteld en geeft de Stichting invulling aan onze opdracht tot meer ondernemerschap (o.a. filmhuis).

Voorgesteld wordt om de voorgestelde kredietverhoging van € 570.000 te dekken uit de Algemene reserve. Dit bedrag wordt uit de Algemene reserve onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten van waaruit de jaarlijkse extra kapitaallasten gedekt kunnen worden (budgettair neutraal voor de meerjarenbegroting).

Diverse

29. Lopende kredieten / investeringsprognose: mutatie kapitaallasten

Door mutaties van de lopende kredieten en aanpassing van de investeringsprognose 2024 e.v. nemen de kapitaallasten toe met ca. € 11.000. Voor de mutaties en inhoudelijke toelichtingen wordt verwezen naar de onderstaande onderdelen in het programma.

Algemene dekkingsmiddelen

Financiële afwijkingen

Tabel 5.1. Overzicht financiële afwijkingen bestaand beleid

Algemene Dekkingsmiddelen		2023		2024		2025		2026		2027	
Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)											
1	Saldo financieringsfunctie: Hogere rentelasten	120-	N								
2	Nieuwe CAO	500-	N	500-	N	500-	N	500-	N	500-	N
3	Lokale heffingen: Prijsindexatie TOG	22-	N								
4	Gemeenschappelijke regeling SVHB (raad 8 juni)	50-	N								
5	Lokale heffingen: Hogere precarioopbrengsten kabels en leidingen	19	V	19	V	19	V	19	V	19	V
6	Saldo kostenplaatsen: Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT): personele uitbreiding (1 FTE)	78-	N	78-	N	78-	N	78-	N	78-	N
7	Saldo kostenplaatsen: tractie en gereedschappen	31-	N	31-	N	31-	N	31-	N	31-	N
8	Saldo kostenplaatsen: Inhuur personeel	500-	N								
9	Gemeentefonds: decembercirculaire	233-	N	258-	N	258-	N	260-	N	256-	N
10	Gemeentefonds: meicirculaire	808	V	2.395	V	1.952	V	1.010	V	1.937	V
11	Gemeentefonds: loonprijscompensatie (na inzet nieuwe CAO)			1.042-	N	1.024-	N	848-	N	780-	N
	Diversen	*0*	V	*0-*	N	*0-*	N	*0-*	N	*0-*	N
Totaal Algemene dekkingsmiddelen		708-	N	504	V	80	V	688-	N	310	V
Verschuiving tussen programma's											
8	3. Ruimte, Wonen, Duurzaamheid en Economie	14-	N	14-	N	15-	N	14-	N	18-	N
9	Gemeentefonds: meicirculaire	21-	N	119	V	112-	N	157	V	34	V
Totaal verschuivingen tussen programma's		35-	N	105	V	127-	N	143	V	16	V
Mutatie reserves											
	1. Burger en bestuur	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2. Openbare ruimte	12	V	269	V	4	V	4	V	4	V
	3. Ruimte, wonen en economie	229	V	-	-	-	-	-	-	-	-
	4. Sociaal domein	57	V	57	V	57	V	57	V	57	V
	Overhead	104	V	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal Algemene dekkingsmiddelen		401	V	326	V	61	V	61	V	61	V
Totaal Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien		342-	N	934	V	14	V	485-	N	387	V

1. Saldo financieringsfunctie: Hogere rentelasten
Door de stijging van de rente zijn de kortlopende leningen duurder geworden.

2. Nieuwe CAO
Begin 2023 is er een nieuwe CAO afgesloten waarbij er een nominale stijging van € 240 is doorgevoerd en vervolgens een stijging van 2%. Deze verhoging zorgt ervoor dat er € 500.000 structureel bij geraamd moet worden op de salariskosten. De effecten van de CAO worden op macroniveau gedekt door het accres van de meicirculaire.

3. Lokale heffingen: Prijsindexatie TOG
De stijgende kosten zijn het gevolg van contractuele indexering van de tarieven van TOG.

4. Gemeenschappelijke regeling SVHB (raad 8 juni)
De heffing en het innen van de lokale belastingen met de daarbij behorende registratie is nu uitbesteed en gaan we onderbrengen bij een gemeenschappelijke regeling. Het doel is het borgen van een kwalitatieve uitvoering van deze taak. Voor deze overgang is een implementatiebedrag van € 50.000 benodigd.

5. Lokale heffingen: Hogere precario opbrengsten kabels en leidingen
Sinds 2017 heffen we precariobelasting op ondergrondse kabels en leidingen van derden. In 2022 heeft een extern bureau alle kabels en leidingen in onze gemeentegrond opnieuw in kaart gebracht. Dit heeft ervoor gezorgd dat er over meer meters kabels en leidingen aanslagen kunnen worden gelegd. Dit resulteert in een structureel voordeel van € 19.000.

6. Saldo kostenplaatsen: Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT): personele uitbreiding (1 FTE)
Via de BGT wordt de topografie in Nederland op een eenduidige wijze vastgelegd en beschikbaar gesteld voor alle gebruikers. Gemeenten zijn bronhouder voor diverse basisregistraties, waaronder de BGT. Voor de werkzaamheden BAG, BRO en WOZ zijn in het verleden medewerkers aangenomen; voor BGT was en is dat niet het geval. Tot op heden zijn deze wettelijk vereiste werkzaamheden "erbij gedaan". Dit is al sinds 2017 (datum invoering Wet BGT) het geval. Dit is niet langer houdbaar: De kwaliteit van BGT

is inmiddels onvoldoende en raakt direct ook de kwaliteit van met name BAG en WOZ (Basisregistratie Adressen en Gebouwen en Waardering Onroerende Zaken). En omdat diverse afnemers (intern maar ook extern) gebruik maken van onze BGT informatie is het projectmatig op orde brengen van BGT en beheer richting overdracht "in de lijn" noodzakelijk. Voor het aantrekken van 1 fte medewerker beheer en uitvoering BGT wordt € 78.000 geraamd. Eerder is dit bedrag al bij geraamd bij de Najaarsnota 2022. Dit is abusievelijk administratief niet verwerkt waardoor dit nogmaals wordt bij geraamd.

7. Saldo kostenplaatsen: tractie en gereedschappen
Dit betreffen hogere elektriciteitslasten voor de Gemeente Werf. Er is geen noemenswaardige toename van het elektriciteitsverbruik. De lasten zijn voornamelijk gestegen als gevolg van de landelijk gestegen energieprijzen.

8. Saldo kostenplaatsen: Inhuur personeel
Momenteel is de arbeidsmarkt krap en dat merken we ook in de gemeentelijke organisatie. Er zijn veel vacatures en die vacatures staan ook lang open. Op sommige functies is het lastig om de functies überhaupt te vervullen. Hierdoor zien we dat we extra kosten moeten maken voor werving en selectie en voor de inhuur van tijdelijke invulling. Vacatures staan immers zo lang open dat het werk niet kan blijven liggen.

Naast vacatures hebben we ook te kampen met een verhoogd ziekteverzuim. Het betreft voornamelijk langdurig zieken. Een deel hiervan is medisch en daarin hebben we een met long covid nieuwe categorie toegevoegd gekregen. Een deel is een combinatie van niet de juiste mensen op de juiste plek en medische omstandigheden. Hier zien we dat er een organisatie ontwikkeling nodig is waarin meer aandacht komt voor werving, duurzame inzetbaarheid en vernieuwing. Het gevolg op de korte termijn van dit hoge ziekteverzuim is meer inhuur om de uitvoering van noodzakelijke taken niet in gevaar te brengen.

Op een aantal plaatsen in de organisatie is sprake van achterstallig onderhoud. Er zijn achterstanden die niet meer ingehaald worden omdat de bezetting te dun is om dit nog op te vangen. Tevens is er dan vaak te lang geen tijd geweest voor innovatie waardoor organisatie onderdelen achter lopen. We zien dit nu bij zowel publiekszaken als bij de Samenhangende Objecten Registraties. Hier wordt extra ingehuurd om een been bij te trekken.

Drimmelen heeft vanwege de geringe omvang van de organisatie op veel vakgebieden onvoldoende beleidscapaciteit in huis om bij de vraag naar nieuw beleid dit zonder extra inhuur te doen. Dit zien we in 2023 terug bij Maatschappelijke Aangelegenheden waar we moeten investeren op beleid rondom de duurzame beschikbaarheid van maatschappelijke accommodaties. Ook speelt daar de inzet op een stevigere sturing op Jeugd onder andere door de ontwikkeling van datagericht sturen. Dit gaan we doen zodat we minder afhankelijk worden van wat ons overkomt en meer het stuur zelf in handen krijgen op dit weerbarstige dossier.

Op de ondersteunende functies hebben we een achterstand geconstateerd. Het betreft voornamelijk de control op de financiën en het onderhoud van onze applicaties. Hier is een combinatie van achterstand, vacatures, langdurig zieken en een andere benodigde inrichting. In de kadernota worden er voorstellen gedaan voor verdere investering in deze clusters. Voor deze verandering en voor de doorgang van het werk tijdens de verbouwing wordt extra ingehuurd.

Voor reguliere inhuur wordt door de organisatie de financiële ruimte benut die door vacatures ontstaat. De inhuur is nu vanwege bovenstaande redenen zo veel dat dit niet meer met elkaar in evenwicht is.

Er wordt in totaal voor € 500.000 meer ingehuurd dan er dekking is uit openstaande vacatures.

9. Gemeentefonds: decembercirculaire
Het ministerie van BZK heeft in het rekenmodel van de septembercirculaire 2022 gerekend met een te hoge raming van de WOZ-waarden. Het ministerie heeft hiervoor op 7 oktober 2022 een update op de website van de septembercirculaire 2022 gepubliceerd. Omdat de WOZ-waarden lager zijn dan gemeld in de septembercirculaire 2022, is dit bij de decembercirculaire gecorrigeerd.

Een gedeelte van de inkomsten is geoormerkt, de geoormerkte bedragen worden toegelicht onder de financiële afwijkingen bij het betreffende programma.
Zie onderstaande tabel voor een specificatie.

Gemeentefonds	2023	2024	2025	2026	2027
Decembercirculaire 2022	43.113.570	43.489.888	44.021.880	41.270.221	39.825.286
Septembercirculaire 2022	43.346.739	43.747.778	44.279.524	41.530.024	40.081.181
Mutatie gemeentefonds	**(233.169)**	**(257.890)**	**(257.644)**	**(259.803)**	**(255.895)**
Te oormerken bedragen					
Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb)	(5.315)	(5.319)	(5.319)	(5.279)	
Wet Goed Verhuurderschap	19.202	19.599	19.908	18.806	18.174
Totaal te oormerken bedragen	**13.887**	**14.280**	**14.589**	**13.527**	**18.174**
Netto effect begroting	**(247.056)**	**(272.170)**	**(272.233)**	**(273.330)**	**(274.069)**

10. Gemeentefonds: meicirculaire

Gemeentefonds	2023	2024	2025	2026	2027
Meicirculaire 2023	43.921.235	45.884.783	45.973.609	42.280.514	41.762.701
Decembercirculaire 2022	43.113.570	43.489.888	44.021.880	41.270.221	39.825.286
Mutatie gemeentefonds	**807.665**	**2.394.895**	**1.951.729**	**1.010.293**	**1.937.415**
Te oormerken bedragen					
Stelpost indexering		*1.042.235*	*1.023.611*	*848.220*	*780.475*
Nieuwe Cao		*500.000*	*500.000*	*500.000*	*500.000*
Totaal loonprijscompensatie		1.542.235	1.523.611	1.348.220	1.280.475
Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslag	5.909	6.034	6.137	5.802	5.613
Flankerend beleid energiearmoede	33.798				
Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	27.038				
Integraal Zorgakkoord (WMO abonnementstarief)			125.216	118.114	113.996
Terugdraaien eigen bijdrage huishoudelijke hulp WMO			114.294	107.804	104.038
Herinvoering eigen bijdrage WMO				(250.794)	(242.032)
Participatie (WSW) (IU)	(1.560)	(2.689)	(11.428)	(14.996)	(16.066)
Taal voor ontheemden uit Oekraïne	7.889				
Maatschappelijke begeleiding	28.440				
Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches (DU)	(122.258)	(122.258)	(122.258)	(122.258)	
Totaal te oormerken bedragen	**(20.744)**	**2.965.557**	**3.159.183**	**2.540.112**	**2.526.499**
Netto effect begroting	**828.409**	**(570.662)**	**(1.207.454)**	**(1.529.819)**	**(589.084)**

De te oormerken bedragen zijn toegelicht onder financiële afwijkingen bij de betreffende programma's.

11. Loonprijscompensatie
De begroting is, inclusief meerjarenraming, opgesteld op prijspeil 2023. In de meicirculaire wordt jaarlijks compensatie gegeven voor de loon- en prijsstijging, deze is dit jaar hoger door de stijgende inflatie.

Overhead

Financiële afwijkingen

Tabel 6.1. Overzicht financiële afwijkingen bestaand beleid

Overhead		2023		2024		2025		2026		2027	
Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)											
	Management en bestuursondersteuning										
1	Vrijval budget Wet Open Overheid (WOO)	114	V								
	Huisvesting										
2	Gemeentehuis: hogere energielasten	55-	N	28-	N	9-	N	9-	N	9-	N
	Automatisering										
3	Omgevingswet: digitalisering (overschot jaar 2022)	54-	N								
4	Projectleider Ambitieplan (overschot jaar 2022)	50-	N								
	Financiële administratie										
5	Financieel Pakket: kosten server AS400, SAP, Pink	12-	N	39-	N	9-	N	9-	N	9-	N
6	Lopende kredieten: mutatie kapitaallasten	54	V	54	V	54	V	54	V	54	V
	Diversen per saldo	*14-*	*N*	*16-*	*N*	*17-*	*N*	*17-*	*N*	*17-*	*N*
Totaal Overhead		17-	N	29-	N	19	V	18	V	18	V
Mutatie reserves											
3	Algemene reserve	54	V								
4	Algemene reserve	50	V								
Totaal mutatie reserves		104	V	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal Overhead na dekking		87	V	29-	N	19	V	18	V	18	V

Management en bestuursondersteuning

1. Vrijval budget Wet Open Overheid (WOO)
Er waren meer implementatie activiteiten voorzien dan uiteindelijk nodig waren. Hierdoor ontstaat een voordeel.

Huisvesting

2. Gemeentehuis: hogere energielasten
De energieleverancier van de gemeente is in financiële problemen gekomen en heeft de tarieven ernstig moeten verhogen. Er wordt een nieuwe leverancier gezocht.
Daarnaast is het verbruik gestegen door een kapotte warmtepomp in combinatie met een verminderde opbrengst van de zonnepanelen.

Automatisering

3. Omgevingswet: digitalisering (overschot jaar 2022)
Vanwege het opschuiven van de wettelijke invoeringsdatum Omgevingswet naar 1-1-2024 vindt een belangrijk deel van de werkzaamheden implementatie Digitaal Stelsel Omgevingswet plaats in 2023. Hiervoor wordt het per 31-12-2021 gereserveerde budget aangewend. De dekking vindt plaats door het onttrekken uit de reserve van de in 2021 gestorte implementatiekosten DSO.

4. Projectleider Ambitieplan (overschot jaar 2022)
In het kader van ambitieplan Dienstverlening en Informatievoorziening onderdeel Procesoptimalisaties, was in 2022 voorzien in de inhuur van een projectleider.
Door vertraging is dit doorgeschoven naar 2023. Dit gebeurd via een mutatie op de algemene reserve.

Financiële administratie

5. Financieel Pakket: kosten server AS400, SAP, Pink
De verhoging in 2023 betreft indexering conform contractuele overeenkomst en de uitbreiding van licenties. De gemeente Breda heeft tijdig aangegeven dat AS-400 server wordt uit gefaseerd. Op deze server draait ons financiële systeem Civision Middelen.
Wij hebben in 2023 onvoldoende bezetting voor de uitfasering van Civision Middelen; ofwel naar de Cloud, ofwel vervangen door een ander systeem. Hierdoor krijgen we de gehele kosten van de hosting doorbelast, waar we deze eerder nog deelden met Breda.

Diverse

6. Lopende kredieten: mutatie kapitaallasten
Zie bijlage 6 voor de kredietmutaties van de lopende kredieten voor het onderdeel overhead.

Paragrafen

A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inventarisatie van de risico's

Risicoprofiel

De afdelingen van de gemeente Drimmelen stellen een dynamisch risicoprofiel op. Hiervoor gebruiken we het softwareprogramma NARIS® (NAR Risicomanagement Informatie Systeem). Dit systeem inventariseert en beoordeelt risico's. In totaal zijn er op dit moment 82 risico's die het realiseren van onze programmadoelstellingen kunnen bedreigen.

Risicokaart

De tabel ('risicokaart') geeft inzicht in de spreiding van de risico's naar kans en financieel gevolg. De nummers in de risicokaart komen overeen met de geïnventariseerde risico's (82).

Tabel Par.A-1

Gevolg	10%	30%	50%	70%	90%	**Kans**
x > € 500.000	4	2	3			
€ 250.000 < x < € 500.000	4	2	3	1	1	
€ 100.000 < x < € 250.000	2	5	7		4	
€ 25.000 < x < € 100.000	4	5	6	8	3	
x < € 25.000	6	2	5		2	
Geen financiële gevolgen			2	1		

Risico top 10

In het overzicht hieronder ziet u de 10 risico's die de meeste invloed hebben op het berekenen van de weerstandscapaciteit. Het invloed percentage geeft de invloed van een risico op het totale risicoprofiel weer.

Tabel Par.A-2

Risico top 10						
Progr.	**2023 VJN**	**2023 begroting**	**2022 rekening**		**2023 Kans**	**2023 Invloed**
2	1	1	1	Nadelige gevolgen klimaatverandering. Overstromingen, wateroverlast, droogte en hitte.	50%	6,58%
3	2	2	2	Dijkverzwaring van de Mark	50%	6,57%
4	3	3	4	Hogere indexering grond-, weg- en waterbouw werkzaamheden	90%	5,93%
4	4	4	5	Dure woningaanpassing Wmo	50%	4,61%
4	5	5	6	Garantstelling verlenen aan Stichting de Wijngaerd	30%	3,97%
4	6	*	7	Taak Huishoudelijke Ondersteuning kan niet uitgevoerd worden binnen budget.	90%	3,96%
4	7	*	*	Huisvesting statushouders	90%	3,56%
4	8	7	8	Insolventie van BOEi i.r.t. Sociaal Cultureel Dorpshart Made	5%	3,40%
3	9	*	10	Plan De Weelde te Terheijden (ontwikkeling Schansstraat)	90%	2,96%
3	10	*	9	Verlieslatende actieve grondexploitaties	90%	2,95%

** = Dit risico is nieuw opgenomen of behoorde niet tot de risico top 10.*

Financieel effect

Met het optreden van de tien grootste risico's loopt Drimmelen in financiële zin een risico van € 8.500.000 (begroting € 9.250.000). Voor het financieel afdekken van het gelijktijdig optreden van álle risico's is een bedrag van € 23.174.506 nodig (begroting € 20.164.285).

Verder is het voor 90% zeker dat alle risico's afgedekt kunnen worden met een bedrag van € 5.058.414 (begroting € 4.514.388). Dit zekerheidspercentage van 90% is leidend in het risicomanagement van de gemeente Drimmelen.

Weerstandscapaciteit

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare middelen om de risico's op te vangen, noemen we weerstandscapaciteit. We maken onderscheid tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit.

Tabel Par.A-3

Beschikbare weerstandscapaciteit			
	Rekening 2022	Begroting 2023	VJN 2023
Incidentele weerstandscapaciteit (in vermogen)	***15.461.035***	***15.186.889***	***11.937.146***
Algemene reserve	12.968.028	11.488.971	13.124.108
Algemene dienst	*12.476.213*	*9.660.425*	*12.195.178*
Grondbedrijf	*491.815*	*1.828.546*	*928.930*
Bestemmingsreserve			
Reserve bovenwijkse voorzieningen Grondbedrijf	*50.603*	*50.603*	
Stille reserve (besloten te incasseren)	-		
Resultaat	2.442.404	3.647.315	*-1.186.961*
Structurele weerstandscapaciteit (in exploitatie)	***3.571.008***	***2.084.363***	***2.084.363***
Onbenutte belastingcapaciteit	3.571.008	2.079.363	2.079.363
Onvoorzien	-	5.000	5.000
Totale weerstandscapaciteit	**19.032.043**	**17.271.252**	**14.021.509**

Weerstandscapaciteit

Het bovenstaande betekent dat het risicoprofiel van de gemeente is verzwaard ten opzichte van de begroting 2023. Het bedrag dat nodig is om met 90% zekerheid alle risico's af te dekken is gestegen met ongeveer € 500.000 en het bedrag dat voor 100% zekerheid nodig is, ligt € 3 mln. hoger.

Het weerstandsratio (beschikbare weerstandscapaciteit versus benodigde weerstandscapaciteit) bedraagt 3,2. Begroot is een weerstandsratio van 3,8. Zoals uit de volgende tabel blijkt laat een ratio van 3,2 zich als uitstekend kwalificeren.

Tabel Par.A-4

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

Financiële kengetallen

(en beoordeling van de onderlinge verhouding tussen deze kengetallen in relatie tot de financiële positie)

Bij de vernieuwing van de BBV is, op basis van advies van de commissie Depla, voorgeschreven dat er in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen moet worden opgenomen.

Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De invoering van de kengetallen is voornamelijk bedoeld om de financiële positie voor raadsleden inzichtelijker te maken. De kengetallen hebben geen functie als normerings-instrument in het kader van financieel toezicht.

Tabel Par.A-5

Voorjaarsnota 2023						
	Verloop van de kengetallen					
Kengetallen	Jaarrekening 2022	Begroting 31-12-2023	VJN 2023	Begroting 31-12-2024	Begroting 31-12-2025	Begroting 31-12-2026
1a. Netto schuldquote	24%	57%	74%	68%	71%	79%
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	21%	55%	71%	64%	67%	76%
2. Solvabiliteitsratio	52%	42%	35%	38%	38%	35%
3. Kengetal grondexploitatie	-1%	-1%	1%	1%	1%	1%
4. Structurele exploitatieruimte	3%	6%	3%	4%	4%	-1%
5. Belastingcapaciteit	76%	83%	83%	83%	83%	83%

Een korte toelichting op de kengetallen:

1a. Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Een netto schuldquote tussen de 0% en 90% wordt gezien als minst risicovol. De netto schuldquote bij de Voorjaarsnota is 59%. Het grote verschil met de jaarcijfers heeft te maken met het verschil in saldo van de geprognotiseerde (im)Materiële vaste activa en het daadwerkelijk vastgestelde saldo bij de jaarstukken. Het geprognotiseerde saldo van (im) Materiële vaste activa is bij de VJN ongeveer 20 miljoen hoger dan de bij de jaarstukken 2022. Dit komt doordat er veel kredieten nog niet zijn/worden afgerond waarbij de begroting/VJN wel vanuit wordt gegaan.
De toename van de (im) Materiële vaste activa zorgt voor een toename van de schulden aangezien de uitgaven zullen stijgen als alle geplande kredieten worden afgerond.
De netto schuldquote van de gemeente Drimmelen is relatief laag maar stijgt ten opzichte van het niveau uit 2022 en eerder.

1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen, wordt de netto schuldquote weergegeven (netto schuld gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Voor deze schuldquote wordt dezelfde criteria gehanteerd als de netto schuldquote.
De netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen is eveneens relatief laag maar stijgend ten opzichte van het niveau uit het verleden.

2. Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen bestaat uit reserves en het resultaat van baten en lasten. Een solvabiliteitsratio tussen de 20% en 50% wordt gezien als risico neutraal. Een ratio boven de 50% wordt aangemerkt als minst risicovol.
Meerjarig voorziet de gemeente een ratio met neutraal risico dat daalt ten opzichte van het niveau van 2022.

3. Kengetal grondexploitatie
Grondexploitaties kunnen een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de grond is van belang, omdat deze terugverdiend moet worden bij de verkoop. Boekwaarden worden afgezet tegen de totale baten.
Een grondexploitatie van 20% of lager wordt beschouwd als minst risicovol.
Het kengetal voor de grondexploitatie van de gemeente Drimmelen is laag, dit is positief.

4. Structurele exploitatieruimte
Voor de beoordeling van het evenwicht van de begroting wordt er ook gekeken naar de structurele en incidentele lasten en baten. Voorbeeld van structurele baten zijn de algemene uitkering en eigen belastinginkomsten. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is dan ook meer flexibel dan een begroting waar bij de structurele baten en lasten in evenwicht zijn. De meerjarig begrote structurele exploitatieruimte van de gemeente Drimmelen is vanaf 2023 tot en met 2025 positief. In 2026 wordt dit kengetal negatief.

5. Belastingcapaciteit
De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten jaarlijks.
Bij de berekening van het kengetal worden de gemeentelijke woonlasten afgezet tegen het landelijk gemiddelde. De totale woonlasten van de gemeente Drimmelen liggen naar verwachting lager dan het landelijk gemiddelde. Wat inhoudt dat er ten opzichte van dit landelijk gemiddelde ruimte is om de lokale belastingen te verhogen.
Dankzij een grotere inzet van de daarvoor bedoelde voorzieningen riolering en afvalstoffenheffing ontstaat er vanaf 2022 meer ruimte in de belastingcapaciteit.

Beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie
De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden bezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente. Geconcludeerd kan worden, dat de financiële positie van de gemeente Drimmelen in 2023 in zekere mate verslechterd ten opzichte van de begrote positie in 2023, in het bijzonder als het gaat om het kengetal structurele exploitatieruimte.

Bijlagen

1. Begrotingswijziging

In onderstaand overzicht zijn de negatieve bedragen per saldo lagere uitgaven dan begroot (dus voordelen) en zijn de positieve bedragen per saldo hogere uitgaven (dus nadelen).

De tabel is een recapitulatie van de afwijkingen zoals vermeld in de programma's.

Programma's		Saldo lasten en baten				
		2023	2024	2025	2026	2027
1.	Burger en bestuur	-113.121	287.505	290.516	294.549	298.875
2.	Openbare ruimte	291.173	529.526	209.848	209.848	209.848
3.	Ruimte, wonen, duurzaamheid en economie	-103.659	-197.108	-286.628	-276.104	-239.937
4.	Sociaal Domein	1.005.904	762.351	957.162	672.772	804.075
O.	Overhead	16.735	28.788	-18.545	-18.045	-18.045
	Algemene dekkingsmiddelen / bedrijfsvoering	1.278.261	-504.179	-79.883	688.321	-310.454
	Reserves	-970.954	-325.626	-60.626	-60.626	-60.626
	Totaal generaal programma's - Saldo	**1.404.340**	**581.258**	**1.011.844**	**1.510.716**	**683.736**

2. Investeringsprognose 2024-2028

In de vastgestelde begroting 2023 e.v. zijn de kapitaallasten van de investeringsprognose opgenomen.

Door allerlei oorzaken kunnen de investeringen zijn aangepast.
Te denken valt aan: aangepaste ramingen (indexeringen), ramingen zijn concreter gemaakt (o.b.v. voortschrijdend inzicht), investeringen vanuit lopend jaar 2023 zijn doorgeschoven (om diverse redenen) e.d.

In de tabellen is in de kolom "Status" aangegeven of dat de investeringen ongewijzigd zijn (ten opzichte van eerder vastgestelde prognose), nieuw zijn opgenomen of het aanpassingen betreft qua ramingen hetzij verschuivingen in de tijd.

De financiële effecten van deze mutaties en de toelichtingen zijn -indien van toepassing- op ieder afzonderlijk programma toegelicht.

Deze investeringsprognose vervangt de reeds vastgestelde uit de programmabegroting.

Investeringsprognose 2024 - 2028								
Prg nr.	Nr.	Omschrijving	Status	Invest. bedrag 2024	Invest. bedrag 2025	Invest. bedrag 2026	Invest. bedrag 2027	Invest. bedrag 2028
		Thema 1. Natuur en groen						
2	3.1	Renovatie openbaar groen 2024	Raming geïndexeerd	147.292				
2	3.2	Renovatie openbaar groen 2025	Raming geïndexeerd		147.292			
2	3.3	Renovatie openbaar groen 2026	Raming geïndexeerd			147.292		
2	3.4	Renovatie openbaar groen 2027	Raming geïndexeerd				147.292	
2	3.5	Renovatie openbaar groen 2028	Raming geïndexeerd					147.292
		Totaal thema 1. Natuur en groen		***147.292***	***147.292***	***147.292***	***147.292***	***147.292***
		Thema 2. Verkeer en inrichting openbare ruimte						
2	2.1	Aanhangstrooier	Ongewijzigd	45.000				
2	2.2	Vervanging openbare verlichting 2024	Raming geïndexeerd	147.363				
2	2.3	Vervanging openbare verlichting 2025	Raming geïndexeerd		147.363			
2	2.4	Vervanging openbare verlichting 2026	Raming geïndexeerd			147.363		
2	2.5	Vervanging openbare verlichting 2027	Raming geïndexeerd				147.363	
2	2.6	Vervanging openbare verlichting 2028	Raming geïndexeerd					147.363
2	2.7	Vergroten burgertevredenheid 2024	Raming geïndexeerd	113.922				
2	2.8	Vergroten burgertevredenheid 2025	Raming geïndexeerd		113.922			
2	2.9	Vergroten burgertevredenheid 2026	Raming geïndexeerd			113.922		
2	2.10	Vergroten burgertevredenheid 2027	Raming geïndexeerd				113.922	
2	2.11	Wegen / rehabilitatie 2024	Raming geïndexeerd	229.694				
2	2.12	Wegen / rehabilitatie 2025	Raming geïndexeerd		229.694			
2	2.13	Wegen / rehabilitatie 2026	Raming geïndexeerd			229.694		
2	2.14	Wegen / rehabilitatie 2027	Raming geïndexeerd				229.694	
2	2.15	Wegen / rehabiliatie 2028	Raming geïndexeerd					229.694
2	2.16	Verkeersreconstructies 2024 (extra budget 100.000 CA)	Raming geïndexeerd	148.100				
2	2.17	Verkeersreconstructies 2025 (extra budget 100.000 CA)	Raming geïndexeerd		148.100			
2	2.18	Verkeersreconstructies 2026 (extra budget 100.000 CA)	Raming geïndexeerd			148.100		
2	2.19	Verkeersreconstructies 2027	Raming geïndexeerd				48.100	
2	2.20	Verkeersreconstructies 2028	Raming geïndexeerd					48.100
2	2.21	Verkeersveilig maken Hooge Zwaluwe (bypass) (CA)	Ongewijzigd	1.800.000				
2	2.22	Aanleg rotonde Godfried-Schalckenstraat te Made (CA)	Bedrag verlaagd (50.000 naar 2023)	450.000				
2	2.23	Aanleg rotonde van Gilslaan te Made (CA)	Ongewijzigd		p.m.			
2	2.24	30Km/u gebieden in de dorpen (CA)	Ongewijzigd		p.m.			
2	2.25	Verlicht snelfietspad van Made via Wagenberg naar Breda (CA)	Ongewijzigd			p.m.		
2	2.26	Verlicht snelfietspad van Made naar Oosterhout (CA)	Ongewijzigd			p.m.		
2	2.27	Zwerfvuilwagen (2 stuks)	Ongewijzigd		95.000			
2	2.28	Veegmachine	Ongewijzigd		175.000			
2	2.29	Gladheidbestrijding: rolbezems (2 stuks)	Ongewijzigd				12.500	
		Totaal thema 2. Verkeer en inrichting openbare ruimte		***2.934.079***	***909.079***	***639.079***	***551.579***	***425.157***
		Thema 3. Water						
2	4.1	Vervanging rioolontstopper	Ongewijzigd	70.000				
2	4.2	Maatregelen kern Terheijden	Aangepaste planning WRP	98.560				
2	4.3	Maatregelen Made hoog: voorbereiding	Aangepaste planning WRP	50.000				
		Maatregelen Made hoog: uitvoering fase 1 (incl. ambitieniveau)	Aangepaste planning WRP		1.101.538			
		Maatregelen Made hoog: uitvoering fase 2 (incl. ambitieniveau)	Aangepaste planning WRP			1.101.538		
		Maatregelen Made hoog: uitvoering fase 3 (incl. ambitieniveau)	Aangepaste planning WRP				1.101.538	
2	4.4	Maatregelen kern Made (Schoolstraat en Dreef): vervanging fase 1 (incl. ambitieniveau)	Aangepaste planning WRP	394.100				
		Maatregelen kern Made (Schoolstraat en Dreef): vervanging fase 2 (incl. ambitieniveau)	Aangepaste planning WRP		394.100			
2	4.5	Maatregelen kern Made: uitvoering (Fresia- / Geraniumstraat e.o.): vervanging fase 1 (incl. amb.niv.)	Aangepaste planning WRP	1.272.650				
		Maatregelen kern Made: uitvoering (Fresia- / Geraniumstraat e.o.): vervanging fase 2 (incl. amb.niv.)	Aangepaste planning WRP		1.272.650			
2	4.6	Realiseren overstort Vierendeelstr. Incl toevoerleid.door Pr.polderst. (ambitieniveau)	Aangepaste planning WRP		430.000			
2	4.7	Maatregelen kern Drimmelen (overstort Amer / Kuipershoek)	Aangepaste planning WRP			752.640		
2	4.8	Vervanging riolering Kruisstraat Lage Zwaluwe	Aangepaste planning WRP			492.000		
2	4.9	Maatregelen kern Hooge Zwaluwe: voorbereiding (onder langs dijken)	Aangepaste planning WRP			100.000		
		Maatregelen kern Hooge Zwaluwe: uitvoering (onder langs dijken / Spoorstr.)	Aangepaste planning WRP				1.641.214	
2	4.10	Maatregelen kern Hooge Zwaluwe (overstort / Zwaluwseweg)	Aangepaste planning WRP				440.858	
2	4.11	Maatregelen kern Made (Den Deel)	Aangepaste planning WRP					185.472
2	4.12	Vervanging riolering Spoorstraat Hooge Zwaluwe	Aangepaste planning WRP					140.000
2	4.13	Vervanging riolering Omloop, Schoutenstraat, baroniestraat, Nassaustraat Terheijden	Aangepaste planning WRP					1.685.000
2	4.14	Vervanging riolering Adelstraat	Aangepaste planning WRP					83.664
		Totaal thema 3. Water		***1.885.310***	***3.198.288***	***2.446.178***	***3.183.610***	***2.094.136***
		Totaal Programma 2. Openbare ruimte		4.966.681	4.254.659	3.232.549	3.882.481	2.666.585

Investeringsprognose 2024 - 2028								
Prg nr.	Nr.	Omschrijving	Status	Invest. bedrag 2024	Invest. bedrag 2025	Invest. bedrag 2026	Invest. bedrag 2027	Invest. bedrag 2028
		Thema 2. Duurzaamheid						
3	2.1	Laadpalen 2024 (CA)	Ongewijzigd	50.000				
3	2.2	Laadpalen 2025 (CA)	Ongewijzigd		50.000			
3	2.3	Laadpalen 2026 (CA)	Ongewijzigd			50.000		
		Totaal thema 2. Duurzaamheid		***50.000***	***50.000***	***50.000***	***-***	***-***
		Thema 3. Economie, recreatie en toerisme						
3	3.1	Uitkijkpunt haven Lage Zwaluwe en Drimmelen Dorp (CA)	Ongewijzigd		40.000			
		Totaal thema 3. Economie, recreatie en toerisme		***-***	***40.000***	***-***	***-***	***-***
		Totaal Programma 3. Ruimte, wonen, duurzaamheid en economie		50.000	90.000	50.000	0	0
				10.372.645				
		Thema 1. Onderwijs, jeugd en gezondheid						
4	1.1	Nieuwbouw Stuifhoekschool	Bedrag verlaagd (250.000 naar 2023)	9.982.645				
4		Bouw en energieneutrale Stuifhoek (CA)	Ongewijzigd	p.m.				
		Totaal thema 1. Onderwijs, jeugd en gezondheid		***9.982.645***	***-***	***-***	***-***	***-***
		Thema 3. Sociale structuur, sport en zorg						
4	4.1	Vervanging beregeningsinstallatie de Schietberg	Ongewijzigd	42.500				
4	4.2	Renovatie toplaag grasveld A Ruitersvaart	Ongewijzigd		41.000			
4	4.3	Renovatie toplaag kunstgrasveld Kwarrenhoek	Ongewijzigd		200.000			
4	4.4	Renovatie toplaag kunstgrasveld handbal Wagenberg	Ongewijzigd				35.000	
		Totaal thema 3. Sociale structuur, sport en zorg		***42.500***	***241.000***	***-***	***35.000***	***-***
		Totaal Programma 4. Sociaal domein		10.025.145	241.000	0	35.000	0

Investeringsprognose 2024 - 2028								
Prg nr.	Nr.	Omschrijving	Status	Invest. bedrag 2024	Invest. bedrag 2025	Invest. bedrag 2026	Invest. bedrag 2027	Invest. bedrag 2028
		Tractie en gereedschappen						
B	B.1	Snipperkar	Ongewijzigd	20.151				
B	B.2	Hakselaar	Ongewijzigd	35.264				
B	B.3	Tractor	Ongewijzigd	65.000				
B	B.4	Bus met laadkraan (3 stuks)	Ongewijzigd	166.244				
B	B.5	Shovel werf	Ongewijzigd			65.000		
B	B.6	Vrachtwagen met haakarm/laadkraan	Ongewijzigd			235.000		
B	B.7	Containers (2 stuks)	Ongewijzigd			22.000		
B	B.8	Vrachtwagen met haakarm/laadkraan	Ongewijzigd				235.000	
B	B.9	Bus enkelcabine (2 stuks)	Ongewijzigd				125.000	
B	B.10	Tractor	Ongewijzigd				55.000	
B	B.11	Aanhangkar	Ongewijzigd					5.000
B	B.12	Shovel milieustraat	Ongewijzigd					50.000
B	B.13	Boa voertuig	Ongewijzigd					52.000
B	B.14	Pickups (3 stuks)	Ongewijzigd					135.000
B	B.15	Vrachtwagens met laadkraan klein (2 stuks)	Ongewijzigd					160.000
B	B.16	Containers (2 stuks)	Ongewijzigd					22.000
		Totaal Tractie en gereedschappen		***286.659***	***-***	***322.000***	***415.000***	***424.000***
		Totaal Bedrijfsvoering		286.659	0	322.000	415.000	424.000
		Gemeentehuis						
		vervangingsinvestering						
O	O1	Verbeteren binnenklimaat	Ongewijzigd		83.005			
O	O2	Aanpassing werkplek-arbo	Ongewijzigd		197.169			
O	O3	Herinrichting omgeving	Vervallen in 2027 (955.679)					
O	O4	Vervangen koffie corners	Nieuw	80.000				
		Totaal Gemeentehuis		***80.000***	***280.173***	***-***	***-***	***-***
		ICT: vervanging hardware						
O	O5	Devices	Ongewijzigd		87.226			
O	O6	AO-printer (omg.verg)	Ongewijzigd			25.188		
O	O7	Vervanging technische infrastructuur	Verplaatst van 2026 naar 2028					178.334
O	O8	Tablets raad	Ongewijzigd			28.967		
O	O9	Scanner	Ongewijzigd			12.594		
O	O10	Smartboards	Vervallen in 2026 (10.075)					
O	O11	Presentatiefaciliteiten	Ongewijzigd				109.821	
		Totaal ICT: vervanging hardware		***-***	***87.226***	***66.749***	***109.821***	***178.334***
		ICT: vervanging software						
O	O12	Implementatie Generieke Digitale Infrastructuur	Ongewijzigd	50.000				
O	O13	Klachten registratie (prevent)	Ongewijzigd		28.211			
O	O12	Implementatie Generieke Digitale Infrastructuur	Ongewijzigd		50.000			
O	O14	Modernisering GBA (Basisregistratie Personen)	Ongewijzigd		180.000			
O	O15	n/wro/DURP	Ongewijzigd			30.554		
O	O16	Gegevensmagazijn/ gegevensmakelaar	Ongewijzigd			70.528		
O	O12	Implementatie Generieke Digitale Infrastructuur	Ongewijzigd			50.000		
O	O17	Sportaccommodaties HTA	Ongewijzigd				15.113	
O	O18	CMS (sitemanager 3 VIP-totaal)	Ongewijzigd				37.783	
O	O19	Centraal contentmanagementsysteem/website intergr.	Ongewijzigd				138.537	
O	O20	Inrichting bedrijvenloket	Ongewijzigd				20.000	
O	O21	Mijn Overheid berichtenbox	Ongewijzigd				10.000	
O	O22	Mijn Overheid lopende zaken	Ongewijzigd				15.000	
		Totaal I&A Software		***50.000***	***258.211***	***151.082***	***236.433***	***-***
		Totaal Overhead		130.000	625.610	217.831	346.254	178.334
		Totaal Investeringen		**15.408.485**	**5.121.270**	**3.772.380**	**4.678.735**	**3.268.920**

Programma 2

Afgelopen jaar was de inflatie binnen de Grond, weg en waterbouw erg hoog. We beoordeelden per discipline wat reële indexering.
Daarbij valt op dat vooral de indexering voor asfalt extreem hoog was (> 40%). Andere posten waren gelukkig een stuk lager.

Ter voorbereiding van de VJN beoordeelden we de meerjaren investeringsprognose van de riolering. Daarin namen we de laatste marktontwikkelingen mee. Als gevolg hiervan hebben we de prijs per meter (inclusief indexering) verhoogd en een aangepaste planning opgesteld om de investeringen gelijkmatiger te verdelen. We hebben de planning zo goed mogelijk afgestemd op de beschikbare personele capaciteit.
Daarnaast hebben we een integrale beoordeling uitgevoerd om te controleren of projecten elkaar niet hinderen.

Programma 3

De investeringsprognose van programma 3 is ongewijzigd.

Programma 4

1.1. Nieuwbouw Stuifhoekschool
Zie opgenomen toelichting "4.3 Voorbereidingskrediet Stuifhoek" in bijlage 6 Lopende kredieten.

3. Incidentele baten en lasten

Nr.	Vastgestelde begroting 2023 - Incidentele baten en lasten	2023	2024	2025	2026	2027
Alg.	Reserve mutaties: onttrekkingen	15	-	-	-	
3.1	Actief grondbeleid	2.906	1.673	968	542	-
3.2	Faciliterend grondbeleid (overeenkomst)	2.070	-	-	-	-
	Totaal Baten	**4.991**	**1.673**	**968**	**542**	**-**
Alg.	Reserve mutaties: stortingen	793	134	-	-	-
3.1	Actief grondbeleid	2.446	1.538	968	542	-
3.2	Faciliterend grondbeleid (overeenkomst)	1.949	-	-	-	-
3.3	Opstellen visie voor duurzame energievoorziening glastuinbouwgebied Plukmade	25	-	-	-	-
	Totaal Lasten	**5.214**	**1.673**	**968**	**542**	**-**
	Saldo Incidentele baten en lasten	**223**	**-**	**-**	**-**	**-**

Nr.	Voorjaarsnota 2023 - Incidentele baten en lasten	2023	2024	2025	2026	2027
Alg.	Reserve mutaties: onttrekkingen	3.010	265	-	-	-
3.2	Faciliterend grondbeleid (overeenkomst)	371	-	-	-	-
3.4	Overige grondzaken	158	9	9	9	9
	Totaal Baten	**3.539**	**274**	**9**	**9**	**9**
Alg.	Reserve mutaties: stortingen	1.365	-	-	-	-
2.1	Aanleg ecologische verbindingszone (reserve Groenaanleg)	-	265	-	-	-
3.2	Faciliterend grondbeleid (overeenkomst)	391	-	-	-	-
3.4	Overige grondzaken	88	9	9	9	9
O.1	Projectleider Ambitieplan (Algemene reserve)	50	-	-	-	-
O.2	Digitalisering omgevingswet (Algemene reserve)	54	-	-	-	-
	Totaal Lasten	**1.947**	**274**	**9**	**9**	**9**
	Saldo Incidentele baten en lasten	**-1.592**	**-**	**-**	**-**	**-**

Nr.	Begroting t/m VJN 2023 - Incidentele baten en lasten	2023	2024	2025	2026	2027
Alg.	Reserve mutaties: onttrekkingen	3.025	265	-	-	-
3.1	Actief grondbeleid	2.906	1.673	968	542	-
3.2	Faciliterend grondbeleid (overeenkomst)	2.442	-	-	-	-
3.4	Overige grondzaken	158	9	9	9	9
	Totaal Baten	**8.530**	**1.947**	**977**	**551**	**9**
Alg.	Reserve mutaties: stortingen	2.158	134	-	-	-
2.1	Aanleg ecologische verbindingszone (reserve Groenaanleg)	-	265	-	-	-
3.1	Actief grondbeleid	2.446	1.538	968	542	-
3.2	Faciliterend grondbeleid (overeenkomst)	2.340	-	-	-	-
3.3	Opstellen visie voor duurzame energievoorziening glastuinbouwgebied Plukmade	25	-	-	-	-
3.4	Overige grondzaken	88	9	9	9	9
O.1	Projectleider Ambitieplan (Algemene reserve)	50	-	-	-	-
O.2	Digitalisering omgevingswet (Algemene reserve)	54	-	-	-	-
	Totaal Lasten	**7.161**	**1.947**	**977**	**551**	**9**
	Saldo Incidentele baten en lasten	**-1.369**	**-**	**-**	**-**	**-**

4. Voortgang budgetoverheveling 2022

Budgetoverheveling										
	Omschrijving	Prg.	Raming	Mutatie VJN	Raming na VJN	Uitgaven	Restant	Verplichting	Restant	Beoogde realisatie
a.	Dorpsgericht werken	1	22.500	-	22.500	14.557	7.943	-	7.943	Q4 2023
b.	Bewegwijzering: Nationale bewegwijzeringsdienst	2	55.000	-30.000	25.000	-	25.000	25.000	-	Q2 2023
c.	Nota Grondbeleid	3	24.000	-	24.000	9.959	14.041	14.041	-	Q4 2023
d.	Ruimtelijke ordening: inhuur personeel	3	35.000	-	35.000	24.495	10.505	10.505	-	Q1 2023
e.	Omgevingsplan	3	41.000	-	41.000	-	41.000	-	41.000	Q4 2023
f.	Samenwerking De Biesbosch	3	53.500	-	53.500	-	53.500	-	53.500	Q4 2023
g.	Uitvoering nota Economie	3	75.000	-	75.000	110	74.890	-	74.890	Q4 2023
h.	Energietransitie	3	214.000	-	214.000	10.158	203.842	-	203.842	Q4 2023
i.	Woningbouwambitie	3	75.000	-	75.000	75.000	-	-	-	Q2 2023
j.	Bestandsoptimalisatie basisregistratie	O	50.000	-	50.000	-	50.000	50.000	-	Q4 2023
Totaal			645.000	-30.000	615.000	134.278	480.722	99.546	381.175	

a. Dorpsgericht werken
Het restantbudget voor de subsidieregeling 'Samen aan de Slag' is overgeheveld naar 2023. Dit jaar wordt het budget naar verwachting volledig benut.

b. Bewegwijzering: Nationale bewegwijzeringsdienst
In 2022 zijn de werkzaamheden gestart en is de eerste termijn betaald. De claim is met een bedrag van € 30.000 verlaagd (zie hiervoor de toelichting in Programma 2).
In het tweede kwartaal van 2023 zijn de werkzaamheden afgerond.

c. Nota Grondbeleid
Het budget voor de nota grondbeleid is overgeheveld. Inmiddels wordt er hard gewerkt aan het opstellen van de nota. De planning is erop gericht om de nota in het najaar voor te leggen aan de gemeenteraad.

d. Ruimtelijke ordening: inhuur personeel
Dit budget is reeds ingezet voor inhuur van een ervaren planeconoom.

e. Omgevingsplan
We zijn intern gestart met het transitieplan voor het omgevingsplan. Deze is in concept klaar. Door vertrek van de projectleider hebben we deze nog niet kunnen afmaken en hebben we wat vertraging opgelopen. Op dit moment staat de vacature voor de vervangende projectleider open.

f. Samenwerking De Biesbosch
Binnen de Samenwerking Biesbosch is een uitvoeringplan met ambities opgesteld waarmee we de komende jaren aan de slag willen.
Het onderzoeken van de juiste richting van deze ambities vergt tijd én geld, zoals het onderzoek dat deze zomer start naar de mogelijkheden voor verduurzaming van de recreatieve vloot rondom de Biesbosch. Ook andere ambities worden later dit jaar opgepakt.

g. Uitvoering nota Economie
De vacature van bedrijvencontactfunctionaris is intern ingevuld en de nieuwe beleidsmedewerker Economie is in het voorjaar van 2023 gestart. Met de komst van beide collega's wordt de nota Economie actief opgepakt. Een groot deel van het overgehevelde budget is gereserveerd voor het onderzoek naar een ondernemersfonds.

h. Energietransitie
In 2022 zijn de middelden die gereserveerd zijn voor de energietransitie overgeheveld naar 2023. De middelen worden onder meer ingezet voor de wijkgerichte aanpak (aardgasvrij).

i. Woningbouwambitie
Dit budget is reeds ingezet voor de inhuur van een ervaren RO-medewerker.

j. Bestandsoptimalisatie basisregistratie
Vanwege de noodzakelijke verdere optimalisatie van de basisregistraties BAG, BGT en WOZ is door de raad in 2020 budget beschikbaar gesteld om in drie jaar de basisregistraties BAG, BGT en WOZ op orde te brengen. Vanwege langdurige uitval medewerker in 2021/2022, extra inzet eigen personeel bij project "van m3 > m2", werkzaamheden ten behoeve van afhandeling bezwaarschriften 2022 en niet ingevulde formatieve uren bij BAG-medewerker, zal de afronding van dit meerjarig project plaatsvinden in 2023 in plaats van in 2022. Inmiddels is er een coördinator gestart die ervoor zal zorgen dat de onderliggende verbeterplannen BAG en WOZ dit jaar worden uitgevoerd.

5. Reserves

Voortgang stand van de reserves Voorjaarsnota 2023)	Stand per 31-12-2022 Rekening 2022	Begr. 2023 incl. wijz. stortingen	Begr. 2023 incl. wijz. onttrekkingen	Budget-overheveling (onttrekking)	Mutaties VJN 2023 stortingen	Mutaties VJN 2023 onttrekkingen	Stand reserve t/m mutaties VJN 2023	Toel. op Prg.	Inzet reserves Kadernota 2024	Stand reserve na inzet tbv Kadernota 2024
A. Beklemde reserves (bestedingsverplichting)										
Kapitaallasten (beklemd)	27.174.138	884.500	-1.564.043		1.718.150	-1.813	28.210.932	2, 4		28.210.932
Landschappelijke Inpassing	35.425						35.425	3		35.425
Ruimtelijke ontwikkelingen	1.677.501	356.038			37.226	-2.070.765	-	3		-
Reserve groenaanleg	265.000						265.000	2		265.000
Totaal	***29.152.064***	***1.240.538***	***-1.564.043***	***-***	***1.755.376***	***-2.072.578***	***28.511.356***		***-***	***28.511.356***
B. Reserves t.b.v. weerstandsvermogen										
Algemene reserve	12.476.213	307.378	-1.184.500			-1.846.318	9.752.774	O, 3		9.752.774
Algemene bedrijfsreserve grondbedrijf	491.815	437.115					928.930	3		928.930
Bovenwijkse voorzieningen	50.603				1.897.615		1.948.218	3		1.948.218
Totaal	***13.018.631***	***744.493***	***-1.184.500***	***-***	***1.897.615***	***-1.846.318***	***12.629.922***		***-***	***12.629.922***
C. Structurele reserves (beleid)										
Reserve budgetoverheveling	645.000	-	-	-645.000			-	Bijlage 4		-
Reserve Toerisme en recreatie	41.374	-	-14.884			-26.490	-	3		-
Totaal	***686.374***	***-***	***-14.884***	***-645.000***	***-***	***-26.490***	***-***		***-***	***-***
D. Tijdelijke reserves (projecten e.d.)										
Duurzaamheid	50.386	-	-			-13.386	37.000	3	-37.000	-
Drimmelen op de kaart	9.318	-	-			-9.318	-	3		-
Reserve herstel kunstwerken havens	57.614	-	-				57.614	2		57.614
Samen investeren in Drimmelen	90.270	-	-			-23.856	66.414	3		66.414
Reserve impuls brede scholen combinatie	157.632	-	-				157.632	4		157.632
Reserve kunst	51.403	-	-				51.403	4		51.403
Reserve bestuursakkoord	270.583	-	-				270.583	4		270.583
Reserve Toegankelijkheid	31.685	-	-				31.685	4		31.685
Reserve inclusie	11.897	-	-				11.897	4		11.897
Totaal	***730.788***	***-***	***-***	***-***	***-***	***-46.560***	***684.227***		***-37.000***	***647.227***
Totaal reserves	**43.587.856**	**1.985.031**	**2.763.427-**	**645.000-**	**3.652.991**	**3.991.945-**	**41.825.506**		**37.000-**	**41.788.506**

De toelichtingen op de mutaties van de reserves zijn toegelicht in de programma's op onderdeel "Financiële afwijkingen".

In de tabel Reserves is nog geen rekening gehouden met de resultaatbestemming van de concept jaarrekening 2022.

6. Overzicht lopende kredieten

Nr.	Omschrijving	Jaar (van aanvang)	Raming	Mutatie VJN 2023	Raming incl. VJN 2023	Totaal Uitgaven	Restant	Projectfase	Planning (afgerond in)	Krediet afsluiten
	Thema Natuur en Groen									
1.1	Kwaliteitsverbetering Oude haven Drimmelen: Parkje	2020	150.000	-	150.000	134.456	15.544	5. Realisatie	Q2 2023	Nee
1.2	Renovatie openbaar groen 2021	2021	145.000	-	145.000	135.097	9.903	6. Nazorg-, en overdracht	Q2 2023	Nee
1.3	Renovatie openbaar groen 2022	2022	171.000	-	171.000	156.658	14.342	6. Nazorg-, en overdracht	Q2 2023	Nee
1.4	Renovatie openbaar groen 2023	2023	171.000	48.017	219.017	31.237	187.780	5. Realisatie	Q1 2024	Nee
1.5	Alternatief omranding Zilverlindes Markstraat Made (CA)	2023	40.000	-	40.000	-	40.000	2. Definitie	Q4 2023	Nee
	Totaal thema Natuur en Groen		***677.000***	***48.017***	***725.017***	***457.448***	***267.569***			
	Thema Verkeer en inrichting openbare ruimte									
2.1	Drimmelenseweg - Sluizeweg Made	2020	800.000	30.430	830.430	830.430	0	6. Nazorg-, en overdracht	Q1 2023	Ja
2.2	Aansluiting Zoutendijk / Horrenhilsedijk	2018	850.000	-	850.000	356.458	493.542	3. Ontwerp	Q4 2024	Nee
2.3	Aankoop grond Zoutendijk	2018	95.000	-	95.000	7.593	87.408	3. Ontwerp	Q1 2023	Nee
2.4	Rode loperroute	2019	750.000	250.000	1.000.000	813.623	186.377	5. Realisatie	Q1 2023	Nee
2.5	Wegen: rehabilitatie (inclusief Witteweg)	2021	467.000	-	467.000	452.139	14.861	6. Nazorg-, en overdracht	Q3 2023	Nee
2.6	Kwaliteitsverbetering Oude haven Drimmelen: Biesboschweg	2021	200.000	-	200.000	148.479	51.521	5. Realisatie	Q1 2024	Nee
2.7	Vergroten burgertevredenheid 2021	2021	90.000	-126	89.874	89.874	-	6. Nazorg-, en overdracht	Q1 2023	Ja
2.8	Wegen / rehabiliatie 2022	2022	202.000	-	202.000	124.308	77.692	5. Realisatie	Q4 2023	Nee
2.9	Wegen / rehabiliatie 2023	2023	202.000	-	202.000	3.784	198.216	4. Voorbereiding	Q1 2024	Nee
2.10	Herinrichting havenplein Terheijden (CA)	2023	450.000	-	450.000	-	450.000	3. Ontwerp	Q1 2025	Nee
2.11	Dijkverzwaring Terheijden: nieuwe wandelpaden	2023	88.200	-	88.200	-	88.200	1. Initiatief	Q4 2023	Nee
2.12	Centrumplan Made	2016	2.940.000	-	2.940.000	2.713.021	226.979	3. Ontwerp	Q1 2025	Nee
2.13	Verkeersveilig Crullaan (minimale variant)	2020	744.000	778	744.778	744.778	-	6. Nazorg-, en overdracht	Q1 2023	Ja
2.14	Verkeersveilig Zeggelaan (minimale variant)	2020	935.000	-	935.000	-7.235	942.235	3. Ontwerp	Q1 2024	Nee
2.15	Verkeersreconstructies 2021	2021	38.000	19.583	57.583	57.583	-	6. Nazorg-, en overdracht	Q1 2023	Ja
2.16	Verkeersreconstructies 2023	2023	38.000	-19.583	18.417	15.965	2.452	5. Realisatie	Q2 2023	Nee
2.17	Verkeersreconstructies extra uit CA 2023	2023	100.000	-	100.000	-	100.000	4. Voorbereiding	Q4 2023	Nee
2.18	Aanleg sport- en schoolroutes (verkeersveiligheid) (CA)	2023	260.000	-	260.000	-	260.000	2. Definitie	Q1 2024	Nee
2.19	Haven Terheijden: vervanging beschoeiing	2017	60.000	-	60.000	-	60.000	3. Ontwerp	Q3 2024	Nee
2.20	Project de Kleine Schans eo (Zuiderwaterlinie) (CA)	2020	268.000	-	268.000	74.002	193.998	3. Ontwerp	Q1 2024	Nee
2.21	Aanbrengen brug de Schans	2020	100.000	-	100.000	-	100.000	3. Ontwerp	Q1 2024	Nee
2.22	Gladheidbestrijding faecaliënzuiger	2022	16.500	-1.813	14.687	14.687	-	6. Nazorg-, en overdracht	Q2 2023	Ja
2.23	Sneeuwploeg 2st 22/NJN	2022	16.000	-	16.000	-	16.000	5. Realisatie	Q3 2023	Nee
2.24	Vervanging openbare verlichting 2022	2022	125.000	-	125.000	118.365	6.635	5. Realisatie	Q2 2023	Nee
2.25	Vervanging openbare verlichting 2023	2023	125.000	-	125.000	53.497	71.503	4. Voorbereiding	Q4 2023	Nee
2.26	Vergroten burgertevredenheid 2022	2022	90.000	-	90.000	9.439	80.561	3. Ontwerp	Q3 2023	Nee
2.27	Vergroten burgertevredenheid 2023	2023	90.000	-	90.000	-	90.000	2. Definitie	Q1 2024	Nee
2.28	Civiele werken buiten projectgeb. Romboutsstr Made	2021	117.750	-	117.750	63.013	54.737	5. Realisatie	Q4 2023	Nee
2.29	Aanleg rotonde Godfried-Schalckenstraat te Made (CA): voorbereiding	2023	-	50.000	50.000	-	50.000	1. Initiatief	Q4 2023	Nee
	Totaal thema Verkeer en inrichting openbare ruimte		***10.257.450***	***329.269***	***10.586.719***	***6.683.802***	***3.902.918***			
	Thema Water									
3.1	Bijdrage damwand haven Terheijden	2022	171.000	-	171.000	-	171.000	4. Voorbereiding	Q1 2024	Nee
3.2	Baggeren stedelijk water	2014	331.000	350.000	681.000	238.889	442.111	5. Realisatie	Q4 2023	Nee
3.3	Waterornament Dorpsplein	2022	75.000	-	75.000	9.948	65.052	4. Voorbereiding	Q4 2023	Nee
3.4	Waterornament Nieuwstraat	2022	75.000	-	75.000	-	75.000	4. Voorbereiding	Q4 2023	Nee
3.5	Rioolvervanging Burg. van Campenhoutstraat / Boerenhoekstraat	2018	1.884.000	-	1.884.000	959.420	924.580	5. Realisatie	Q2 2023	Nee
3.6	Maatregelen kern Made uitvoering: vervanging (Nachtegaalstraat)	2021	727.000	300.000	1.027.000	2.923	1.024.078	5. Realisatie	Q2 2024	Nee
3.7	Maatregelen kern Made uitvoering: ambitieniveau (Nachtegaalstraat)	2021	120.200	-	120.200	-	120.200	5. Realisatie	Q2 2024	Nee
3.8	Maatregelen kern L.Zw.: uitvoering: vervanging (Griendwerkerstraat)	2021	905.000	230.000	1.135.000	113.452	1.021.549	5. Realisatie	Q2 2024	Nee
3.9	Maatregelen kern L.Zw:uitvoering: ambitieniveau (Griendwerkerstraat)	2021	277.500	-	277.500	-	277.500	5. Realisatie	Q2 2024	Nee
3.10	Maatregelen gebied OHD (uitvoering)	2021	270.000	-	270.000	268.707	1.293	5. Realisatie	Q2 2023	Nee
3.11	Maatregelen kern Thd: voorbereiding (Molenstraat)	2021	100.000	-	100.000	8.196	91.804	3. Ontwerp	Q1 2025	Nee
3.12	Maatregelen kern Made: uitvoering (Stationsstraat) verv.	2023	370.400	-370.400	-	-	-		N.v.t.	Ja
3.13	Maatregelen kern Made: uitvoering (Stationsstraat) ambitieniveau	2023	466.200	-466.200	-	-63.491	63.491	3. Ontwerp	N.v.t.	Nee
3.14	Maatregelen kern Made (Schoolstraat,Dreef): verv.	2023	754.000	-	754.000	-	754.000	2. Definitie	Q3 2026	Nee
3.15	Maatregelen kern Made (Schoolstraat,Dreef) ambitieniveau	2023	34.200	-	34.200	-	34.200	2. Definitie	Q3 2026	Nee
3.16	Maatregelen kern Made voorbereiding (Fresia- Ger.str)	2023	100.000	-	100.000	-	100.000	2. Definitie	Q4 2024	Nee
3.17	Maatregelen kern Made (de Gijster)	2023	196.000	331.000	527.000	-	527.000	2. Definitie	Q4 2024	Nee
3.18	Maatregelen kern Made (Patronaatstr L.Eijckenst)	2023	645.120	-645.120	-	-	-		N.v.t.	Ja
3.19	Maatregelen kern Made (Meidoornln Hoefkensstr)	2023	857.808	265.000	1.122.808	-	1.122.808	2. Definitie	Q4 2024	Nee
3.20	Maatregelen kern Wagenberg (Gomarusstraat eo)	2023	470.400	358.000	828.400	8.353	820.047	2. Definitie	Q4 2024	Nee
3.21	Maatregelen kern Made: voorbereiding Stationsstraat	2020	100.000	-	100.000	15.484	84.516	2. Definitie	Q1 2025	Nee
3.22	Maatregelen kern Made: uitstroomleiding (Kievitstr./Acaciastr.) i.c.m. Nachtegaalstr.	2020	154.560	35.000	189.560	-	189.560	5. Realisatie	Q2 2024	Nee
3.23	Rioolvervanging Kerkstraat Made	2018	608.464	-	608.464	113.115	495.349	3. Ontwerp	Q1 2025	Nee
3.24	Maatregelen gebied Oude haven Drimmelen	2020	100.000	-	100.000	42.388	57.612	5. Realisatie	Q2 2023	Nee
3.25	Ambitieniveau WRP	2018	487.667	-	487.667	21.440	466.227	5. Realisatie	Q4 2026	Nee
3.26	Maatregelen kern Terheijden: uitvoering (Molenstraat): vervanging	2022	1.200.000	-	1.200.000	-	1.200.000	3. Ontwerp	Q1 2024	Nee
3.27	Maatregelen kern Terheijden: uitvoering (Molenstraat): ambitieniveau	2022	150.000	-	150.000	-	150.000	3. Ontwerp	Q1 2024	Nee
3.28	Aanpassing persleiding (BP De Schakel Drimmelen)	2023	-	163.150	163.150	-	163.150	3. Ontwerp	Q4 2024	Nee
	Totaal thema Water		***11.630.519***	***550.430***	***12.180.949***	***1.738.822***	***10.442.127***			
	Totaal programma 2		22.564.969	927.716	23.492.685	8.880.072	14.612.614			

Nr.	Omschrijving	Jaar (van aanvang)	Raming	Mutatie VJN 2023	Raming incl. VJN 2023	Totaal Uitgaven	Restant	Projectfase	Planning (afgerond in)	Krediet afsluiten
	Thema Woningbouw en ruimte									
1.1	Stedenbouwkundige visie Stuifhoekgebied	2021	95.000	-	95.000	64.782	30.218	3. Ontwerp	Q2 2025	Nee
	Totaal thema Woningbouw en ruimte		***95.000***	***-***	***95.000***	***64.782***	***30.218***	***-***		
	Thema Economie, recreatie en toerisme									
3.1	Vervanging voetveer Terheijden (elektrisch)	2018	105.060	16.408	121.468	121.468	-	6. Nazorg-, en overdracht	Q1 2023	Ja
3.2	Voetgangers- veerverbinding Drimmelen	2019	150.000	-	150.000	3.088	146.913	2. Definitie	2024/2025	Nee
3.3	Vervanging stroomkasten	2021	150.000	-	150.000	14.943	135.057	4. Voorbereiding	Q2 2024	Nee
3.4	Verlengen fietspad Beverpad (fase 3)	2022	312.000	-	312.000	2.296	309.705	3. Ontwerp	Q4 2023	Nee
3.5	Haven Lage Zwaluwe	2022	184.271	-	184.271	98	184.173	3. Ontwerp	Q2 2024	Nee
	Totaal thema Economie, recreatie en toerisme		***901.331***	***16.408***	***917.739***	***141.892***	***775.847***			
	Totaal programma 3		996.331	16.408	1.012.739	206.674	806.064			

Nr.	Omschrijving	Jaar (van aanvang)	Raming	Mutatie VJN 2023	Raming incl. VJN 2023	Totaal Uitgaven	Restant	Projectfase	Planning (afgerond in)	Krediet afsluiten
	Thema Sociale structuur, sport en zorg									
4.1	Aankoop sporthal de Rietgors	2023	660.000	-	660.000	-	660.000	6. Nazorg-, en overdracht	Q2 2023	Nee
4.2	Investering in Frisse scholen - 2023 (CA)	2023	125.000	-	125.000	-	125.000	4. Voorbereiding	Q4 2026	Nee
4.3	Voorbereidingskrediet Stuifhoek	2020	140.000	250.000	390.000	106.924	283.076	4. Voorbereiding	Q4 2024	Nee
4.4	Renovatie zwembaden Randoet / Puzzelbad	2018	3.627.152	-	3.627.152	3.626.192	960	6. Nazorg-, en overdracht	Q4 2023	Nee
4.5	LED verlichting buitensport	2022	250.000	-	250.000	14.730	235.270	5. Realisatie	Q3 2023	Nee
4.6	Vervangen 3 kunststof banen Tennis Ruitersvaart	2022	76.500	-	76.500	-	76.500	1. Initiatief	Q1 2024	Nee
4.7	Renovatie toplaag grasveld B Heesterbosch	2021	12.000	42.000	54.000	-	54.000	1. Initiatief	Q2 2024	Nee
4.8	Renov. toplaag grasveld A Moerbos	2023	54.000	6.000	60.000	-	60.000	3. Ontwerp	Q2 2023	Nee
4.9	Trapveldje Hooge Zwaluwe	2021	154.755	-	154.755	11.630	143.125	4. Voorbereiding	Q3 2023	Nee
4.10	Pumptrackbaan	2022	119.497	5.503	125.000	-	125.000	3. Ontwerp	Q2 2023	Nee
4.11	Soc cult dorpshart investering kerk	2022	3.000.000	-	3.000.000	-	3.000.000	3. Ontwerp	Q2 2024	Nee
4.12	Soc cult dorpshart verzinkbaar podium	2022	60.000	-	60.000	-	60.000	3. Ontwerp	Q2 2024	Nee
4.13	Soc cult dorpshart bibliotheek	2022	312.500	-	312.500	312.500	-	3. Ontwerp	Q2 2024	Nee
4.14	Soc cult dorpshart inrichting te verhuren ruimtes stichting	2022	462.000	570.000	1.032.000	-	1.032.000	3. Ontwerp	Q2 2024	Nee
4.15	Renovatie toplaag grasveld 3 Madese Boys	2023	-	35.000	35.000	-	35.000	4. Voorbereiding	Q3 2023	Nee
	Totaal thema Sociale structuur, sport en zorg		***9.053.404***	***908.503***	***9.961.907***	***4.071.977***	***5.889.931***			
	Totaal programma 4		9.053.404	908.503	9.961.907	4.071.977	5.889.931			

Nr.	Omschrijving	Jaar (van aanvang)	Raming	Mutatie VJN 2023	Raming incl. VJN 2023	Totaal Uitgaven	Restant	Projectfase	Planning (afgerond in)	Krediet afsluiten
	Tractie en gereedschappen									
B.1	Pickups (3 stuks)	2021	187.461	-	187.461	167.405	20.056	6. Nazorg-, en overdracht	Q2 2023	Nee
B.2	Bedrijfswagen Boa	2021	50.377	2.083	52.460	52.460	-	6. Nazorg-, en overdracht	Q2 2023	Ja
B.3	Bestelauto	2021	30.226	17.000	47.226	-	47.226	1. Initiatief	Q4 2023	Nee
B.4	bestelauto	2022	30.226	17.000	47.226	-	47.226	1. Initiatief	Q4 2023	Nee
B.5	containers 2 stuks	2022	40.302	-	40.302	37.596	2.705	5. Realisatie	Q3 2023	Nee
	Totaal Tractie en gereedschappen		***338.592***	***36.083***	***374.675***	***257.462***	***117.213***			
	Totaal Bedrijfsvoering		338.592	36.083	374.675	257.462	117.213			
	Gemeentehuis									
O.1	Verduurzaming gemeentehuis	2020	730.000	-	730.000	710.379	19.621	6. Nazorg-, en overdracht	Q3 2023	Nee
O.2	Lamellen (gemeentehuis)	2017	60.452	-	60.452	-	60.452	4. Voorbereiding	Q4 2023	Nee
O.3	Meubilair (gemeentehuis)	2021	493.575	-	493.575	373.401	120.174	5. Realisatie	Q3 2023	Nee
	Totaal Gemeentehuis		***1.284.027***	***-***	***1.284.027***	***1.083.780***	***200.247***			
	ICT: vervanging hardware									
O.4	A&O printer (omgevingsvergunning)	2014	25.341	-4.049	21.292	21.292	0	6. Nazorg-, en overdracht	Q2 2023	Ja
O.5	Vervanging technische infrastructuur	2016	153.334	-	153.334	96.709	56.625	4. Voorbereiding	Q4 2023	Nee
O.6	Presentatiefaciliteiten	2021	109.821	-	109.821	81.894	27.928	5. Realisatie	Q3 2023	Nee
O.7	Devices	2021	87.226	-	87.226	33.560	53.666	5. Realisatie	Q2 2023	Nee
O.8	Tablets Raad	2022	28.967	-13.018	15.949	15.948	0	6. Nazorg-, en overdracht	Q4 2022	Ja
	Totaal ICT: vervanging hardware		***404.689***	***-17.067***	***387.622***	***249.403***	***138.220***			
	ICT: vervanging software									
O.9	A1 Klantcontactsysteem 22/NJN	2022	33.249	-	33.249	6.040	27.209	1. Initiatief	Q4 2023	Nee
O.10	A2a Digitaal samenwerken 09/08	2009	183.125	-	183.125	107.419	75.706	5. Realisatie	Q3 2023	Nee
O.11	A2b Zaakgericht werken 21/00	2021	240.000	-	240.000	91.504	148.496	1. Initiatief	Q2 2024	Nee
O.12	A4 Procesoptimalisatie 22/NJN	2022	96.724	-	96.724	-	96.724	1. Initiatief	Q2 2024	Nee
O.13	A8 Mijn overheid berichtenbox 22/NJN	2017	65.000	-	65.000	-	65.000	1. Initiatief	Q2 2024	Nee
O.14	A9 Cloudstrateg.en beleid inf.voorz 22NJ	2022	40.000	-25.848	14.152	14.152	0	2. Definitie	Q2 2023	Ja
O.15	Website 22/NJN	2021	176.320	-	176.320	72.324	103.996	5. Realisatie	Q4 2023	Nee
O.16	Tim (tijdregistratie)	2016	25.188	-25.188	-	-	-	1. Initiatief	Q4 2023	Ja
O.17	software Civision.Middelen (web-publishing)	2017	131.484	-	131.484	17.136	114.348	1. Initiatief	Q1 2025	Nee
O.18	Vastgoed informatiesysteem (GIS)	2017	125.741	-125.741	-	-	-	1. Initiatief	Q4 2024	Ja
O.19	Publ geg.krt website	2017	15.000	-9.629	5.371	5.371	-0	4. Voorbereiding	Q4 2022	Ja
O.20	SSO-software	2017	30.000	-	30.000	9.511	20.489	5. Realisatie	Q4 2023	Nee
O.21	Digitalisering dossiers soza	2018	237.600	-	237.600	127.037	110.563	5. Realisatie	Q2 2023	Nee
O.22	Sportaccommodatie HTA	2019	15.113	-15.113	-	-	-	1. Initiatief	Q4 2023	Ja
O.23	Gegevensmagazijn /-makelaar	2019	70.528	-70.528	-	-	-	1. Initiatief	Q4 2024	Ja
O.24	Softwarepakket Burgerzaken Cipers	2019	70.528	-	70.528	26.723	43.805	5. Realisatie	Q4 2023	Nee
O.25	JCC klantbegeleidingssysteem	2021	30.226	-30.226	0	-	0	1. Initiatief	Q4 2023	Ja
O.26	Personeelsinformatiesysteem	2021	35.264	-	35.264	-	35.264	1. Initiatief	Q4 2023	Nee
O.27	Softwarepakket Welzijn (Centric GWS 4 ALL)	2021	201.507	-	201.507	-	201.507	1. Initiatief	Q1 2025	Nee
O.28	Planon (incl. helpdesk)	2022	40.302	-	40.302	9.822	30.480	4. Voorbereiding	Q4 2023	Nee
O.29	Ondersteuning iRAP	2022	181.131	-	181.131	129.012	52.119	5. Realisatie	Q2 2023	Nee
O.30	Cloud migratie Corsa 22/NJN	2022	60.120	-	60.120	52.476	7.645	5. Realisatie	Q2 2023	Nee
	Totaal ICT: vervanging software		***2.104.150***	***-302.273***	***1.801.877***	***668.528***	***1.133.349***			
	Totaal Overhead		3.792.866	-319.340	3.473.526	2.001.711	1.471.815			
	Totaal kredieten 2023		**36.746.162**	**999.370**	**37.745.532**	**15.417.895**	**22.327.637**			

Programma 2

1.4 Renovatie openbaar groen 2023
Verhoging vanwege prijsstijging CBS-GWW (Grond- Weg en Waterbouw).

2.1 Drimmelenseweg - Sluizeweg Made
We richtten in overleg met de bewoners de Drimmelenseweg - Sluizeweg in tot een 30 km weg. De aannemer leverde de werkzaamheden eind november 2022 op. In de ondergrond troffen we een soort gebonden fundering aan. Hiervan hebben we een deel ontgraven/ gemengd in de ondergrond en/of afgevoerd. De leveranciers van betonmaterialen confronteerde ons met extra energie toeslagen op de geleverde materialen. Dit heeft geleid tot een kostenverhoging van ca. € 31.000.
De onderhoudsperiode is inmiddels afgerond en het krediet kan worden afgesloten.

2.4 Rode loperroute
Vanwege diverse aanvullingen en aanpassingen aan de hand van de evaluatie dient het krediet met € 250.000 verhoogd te worden.

2.29 Aanleg rotonde Godfried-Schalckenstraat te Made (CA): voorbereiding
In 2023 werkten we ontwerpschetsen verder uit. Uit dit ontwerp bleek dat het geraamde bedrag te laag is. Het bedrag van € 500.000 (uit coalitieakkoord) was een oud bedrag uit het beleidsplan Verkeer en vervoer. We verwachten dat de kosten stijgen tot € 750.000. Om in 2024 de rotonde aan te leggen bereiden we de werkzaamheden in 2023 voor. Daarvoor maken we in 2023 alvast € 50.000 vrij.

3.2 Baggeren stedelijk water
Zoals aangegeven in de raadsbrief van 22-2-22 zijn de B-watergangen in Lage Zwaluwe gebaggerd. Sweco heeft een (concept) nacalculatie uitgevoerd voor het dit werk.
Deze calculatie wordt betwist. Er wordt momenteel overleg gepleegd met Sweco over de kwestie. Momenteel lijkt het realistisch dat er nog ruim 8.000 m³ gebaggerd moet worden (in plaats van de in het beheerprogramma opgenomen 6000 m³) voor circa € 47 per m³ plus 24% advieskosten, wat neerkomt op een totaalbedrag van ongeveer € 520.000. De indexering is hierbij buiten beschouwing gelaten. Er is nog € 110.000 beschikbaar en daarom moet er nog ongeveer € 350.000 worden bij geraamd om het totale werk te voltooien.

3.6 Maatregelen kern Made uitvoering: vervanging (Nachtegaalstraat)
Het project is in uitvoering. Door de prijsverhogingen in verband met de inflatie valt de aanbesteding hoger uit. Hierover is in eerdere raadsbrieven in algemene zin al richting de raad gecommuniceerd. Het budget dient met € 300.000 te worden opgehoogd (hierin is ook 10% onvoorzien meegenomen). Dit bedrag past binnen de prijsindex GWW van het CBS.

3.8 Maatregelen kern L.Zw.: uitvoering: vervanging (Griendwerkerstraat)
Het project is in uitvoering. Door de prijsverhogingen in verband met de inflatie valt de aanbesteding hoger uit. Hierover is in eerdere raadsbrieven in algemene zin al richting de raad gecommuniceerd. Het budget dient met € 230.000 te worden opgehoogd (hierin is ook 10% onvoorzien meegenomen). Dit bedrag past binnen de prijsindex GWW van het CBS.

3.12 Maatregelen kern Made: uitvoering (Stationsstraat) vervanging
3.13 Maatregelen kern Made: uitvoering (Stationsstraat) ambitieniveau
De investering is af geraamd en doorgeschoven voor uitvoering in jaar 2024.
Zie hiervoor de Investeringprognose 2024 - 2028; nummer 4.3.

3.17 Maatregelen kern Made (de Gijster)
Het project is in voorbereiding. Door de prijsverhogingen in verband met de inflatie is de verwachting dat de aanbesteding hoger uit valt. Hierover is in eerdere raadsbrieven in

algemene zin al richting de raad gecommuniceerd. Het budget dient met € 219.000 (van € 196.000 naar € 415.000) ten behoeve van WRP en € 112.000 (van € 415.000 naar € 527.000) ten behoeve van indexering te worden opgehoogd. Dit bedrag past binnen de prijsindex GWW van het CBS. Totaal dient het krediet met € 331.000 te worden opgehoogd.

3.18 Maatregelen kern Made (Patronaatstr L.Eijckenst)
De investering is af geraamd en doorgeschoven voor uitvoering in jaar 2024.
Zie hiervoor de Investeringsprognose 2024 - 2028; nummer 4.3.

3.19 Maatregelen kern Made (Meidoornln Hoefkensstr)
Het project wordt gestart in voorbereiding. Door de prijsverhogingen in verband met de inflatie is de verwachting dat de aanbesteding hoger uit valt. Hierover is in eerdere raadsbrieven in algemene zin al richting de raad gecommuniceerd. Het budget dient met € 265.000 (van € 858.000 naar € 1.123.000) te worden opgehoogd. Dit bedrag past binnen de prijsindex GWW van het CBS.

3.20 Maatregelen kern Wagenberg (Gomarusstraat e.o.)
Het project is in voorbereiding. Door de prijsverhogingen in verband met de inflatie is de verwachting dat de aanbesteding hoger uit valt. Hierover is in eerdere raadsbrieven in algemene zin al richting de raad gecommuniceerd. Het budget dient met € 273.000 (van € 470.000 naar € 743.000) ten behoeve van WRP en € 85.000 (van € 743.000 naar € 828.000) ten behoeve van indexering te worden opgehoogd. Dit bedrag past binnen de prijsindex GWW van het CBS. Totaal dient het krediet met € 358.000 te worden opgehoogd.

3.22 Maatregelen kern Made: uitstroomleiding (Kievitstr./Acaciastr.) i.c.m. Nachtegaalstr.
Hiervoor is een krediet opgenomen van € 154.000. het project is construct en design aanbesteed. Deze overstortleiding ligt in een smal pad en dient te worden verzwaard. Hiervoor is medewerking van de aanliggende grondeigenaren nodig. Met één van de grondeigenaren is geen overeenstemming bereikt. Om het beheer in de toekomst te kunnen waarborgen is het goed om de overstortleiding op gemeentelijke grond te leggen. Hiervoor moet er een strook grond worden aangekocht van de grondeigenaar waar wel overeenstemming is bereikt. Om dit te kunnen realiseren is er extra budget nodig om het ontwerp aan te passen en de grond aan te kunnen kopen. Hiervoor vragen we om het krediet met € 35.000 te verhogen.

Programma 3

3.1 Vervanging voetveer Terheijden (elektrisch)
De pont is aangekocht en heeft reeds een seizoen gevaren.
Het project is afgerond. Het krediet kan worden afgesloten.

Programma 4

4.3 Voorbereidingskrediet Stuifhoek
Het beschikbare voorbereidingsbudget uit het krediet (€ 140.000) is besteed en dient voor de volgende fasen (de ontwerpfase met de architect en de aanbesteding uitvoerende partij) te worden verhoogd. We vullen een nieuw werkbudget aan vanuit het beschikbare krediet. Middels de Voorjaarsnota hogen we het werkbudget op met € 250.000. Dit is een administratieve verschuiving tussen twee kredieten.

4.7 Renovatie toplaag grasveld B Heesterbosch
Vanwege het teruglopen van het veld en grote oneffenheden is het noodzakelijk de toplaag van het veld te renoveren. De oneffenheden zijn niet met groot onderhoud op te lossen.

4.8 Renovatie toplaag grasveld A Moerbos
Door een hogere indexering is het krediet naar boven bijgesteld.

4.10 Pumptrackbaan
Door een hogere indexering is het krediet naar boven bijgesteld.

4.14 Soc cult dorpshart inrichting te verhuren ruimtes stichting
Zie toelichting nummer 28 op programma 4. Financiële afwijkingen.

4.15 Renovatie toplaag grasveld 3 Madese Boys
Door onvoorziene omstandigheden is veld 3 op sportpark Schietberg verslechterd. Het is helaas niet mogelijk om met regulier groot onderhoud dit veld terug op het gewenste niveau te krijgen. Om deze reden wordt de toplaag gerenoveerd en is het bedrag van € 35.000 nodig.

Bedrijfsvoering

B3. / B4. Bestelauto's
De huidige techniek is zover dat we deze kunnen vervangen voor elektrische bestelauto's. De batterijen zijn zo sterk dat er een aanhanger achter kan en bij normaal gebruik 280 kilometer kunnen rijden op één acculading. De aanschaf is duurder, maar we kiezen ervoor om zoveel als mogelijk co2 neutraal te zijn met ons wagenpark.

7. Gemeenschappelijke regelingen

Conceptbegroting 2024 Gemeenschappelijke regelingen, wijzigingen lopende begroting 2023 en resultaat jaarrekening 2022.

Overzicht Gemeenschappelijke regelingen - Voorjaarsnota 2023		2023		2024		2025		2026		2027	
Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)											
1	Gemeenschappelijke regeling: Regiobureau West-Brabant (RWB)	-	N	-2	N	3	V	-5	N	-12	N
2	Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	155	V	-103	N	-103	N	-103	N	-103	N
3	Gemeenschappelijke regeling: Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)	10	V	-71	N	-82	N	-94	N	-121	N
4	Gemeenschappelijke regeling: Nazorg gesloten stortplaatsen (NGS)	-	N	-	N	-	N	-	N	-	N
5	Gemeenschappelijke regeling: Geweld in afhankelijkheidsrelaties en meldpunt Crisiszorg West-Brabant (GIA)	-39	N	-86	N	-86	N	-86	N	-86	N
6	Gemeenschappelijke regeling: Centrum Jeugd en Gezin Drimmelen en Geertruidenberg (CJG)	-75	N	-96	N	-96	N	-96	N	-96	N
7	Gemeenschappelijke regeling: Regionaal Bureau Leerplicht West-Brabant (RBL)	-39	N	-8	N	-8	N	-8	N	-8	N
8	Gemeenschappelijke regeling: Openbare Gezondheidszorg West-Brabant (GGD)	-34	N	-73	N	-73	N	-73	N	-73	N
9	Gemeenschappelijke regeling: MidZuid (incl. re-integratie werkzoekenden)	22	V	-52	N	-40	N	-21	N	-27	N
Totaal Gemeenschappelijke regelingen		1-	N	491-	N	487-	N	486-	N	527-	N